РІК LXIV, Ч. 2 ЛЮТИЙ – 2007 – FEBRUARY № 2, VOL. LXIV

НАШЕ ЖИТТЯ
OUR LIFE

ВИДАЄ СОЮЗ УКРАЇНОК АМЕРИКИ – PUBLISHED BY UNWLA, INC.

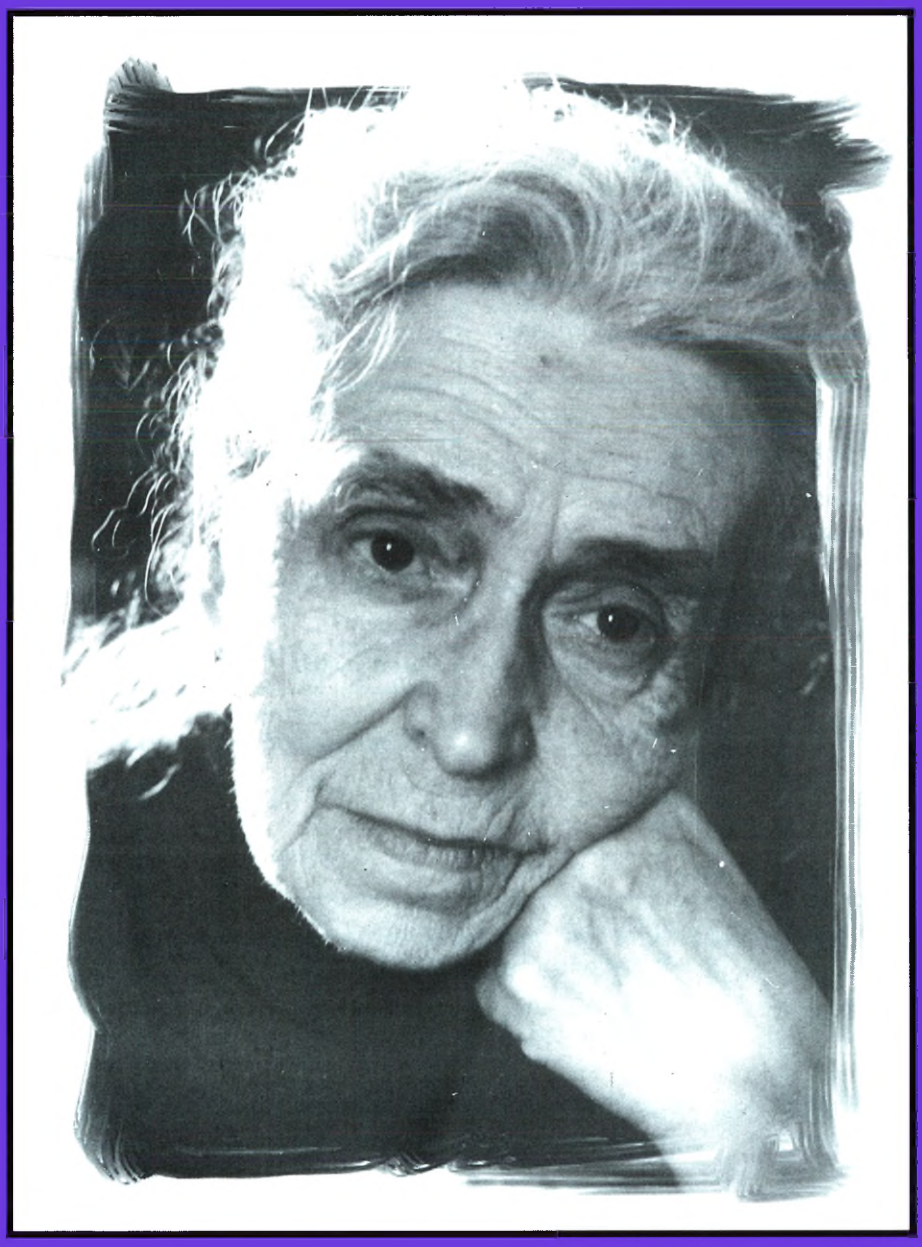

www.unwla.org

СОЮЗ УКРАЇНОК АМЕРИКИ

"НАШЕ ЖИТТЯ"

Рік заснування 1944
Виходить раз у місяць
СУА – неприбуткова організація
Засновник Українського Музею в Нью-Йорку

UKRAINIAN NATIONAL WOMEN'S LEAGUE OF AMERICA, INC.

"OUR LIFE"

Published since 1944
Non-profit organization
Founders of The Ukrainian Museum in New York, N.Y.

РІК LXIV **ЛЮТИЙ** **Ч. 2**

Головний редактор – **Ірена Чабан**
Редактор англомовної частини – **Тамара Стадниченко**
Мовний редактор – **Лев Чабан**

Редакційна колегія:
Ірина Куровицька (з уряду) – голова Союзу Українок Америки
Марта Богачевська-Хом'як, Любов Волинець, Ася Гумецька, Анна-Галя Горбач, Галина Кирпа, Марта Тарнавська
Катерина Немира (з уряду) – пресова реф. Головної Управи СУА

Адміністратор: **Наталія Дума** (год. праці – 8:30-2:00)

Адреса адміністрації і редакції:
203 Second Avenue, New York, NY 10003
Тел.: (212) 533-4646 Fax: (212) 533-5237

Річна передплата в США
Для членів СУА $25.00
Для інших передплатників $40.00
Поодиноке число $3.00
В країнах поза межами США .....US $50.00

VOL. LXIV **FEBRUARY** **№ 2**

Editor-in-Chief – **Irena Chaban**
English Editor – **Tamara Stadnychenko**
Ukrainian Language consultant – **Lev Chaban**

Contributing Editors:
Iryna Kurowyckyj – UNWLA Inc. President
Martha Bohachevsky Chomiak, Lubow Wolynets, Assya Humetsky Anna-Halia Horbach, Halyna Kyrpa, Marta Tarnawsky Kateryna Nemyra – Press

Administrator: **Natalia Duma** (Office hours – 8:30-2:00)

Editorial and Administration Office:
203 Second Avenue, New York, NY 10003
Tel.: (212) 533-4646 Fax: (212) 533-5237

Annual subscription in the USA for UNWLA members $25.00
Annual subscription in the USA for other subscribers $40.00
Single copy $3.00
Annual subscription in countries other than USA ..... US $50.00

ЗМІСТ

Леся Українка. Все злучиться в цілість... 1
Д-р Ася Гумецька. Актуальність думок Лесі Українки 1
Леся Українка. Часи глухонімії не заглушать... 3
Збережемо "Наше Життя" 5
Леонід Куценко. "Вона жила – в життя наприкінці..." 6
Він вийшов на хвилинку... 8
Оксана Кобелецька. Вишниха *(закінчення)* 10
Василь Симоненко. Ти знаєш, що ти людина... 12
Our Life
Iryna Kurowyckyj. From the Desk of the President 13
Volodymyr Svidzinsky. Cool Silence Reigns 15
Obituary: Mary Paliwoda Siwak 16
Olena Teliha: A Brief History 16
Marta N. Zielyk. Kalyna's Book Club 18
Ihor Magun. Coping with Winter Blues: Seasonal Affective Disorder 20
Ірина Куровицька. Новини Головної Управи СУА 21
Діяльність округ і відділів СУА 23
Переступили межу вічности 28
Добродійство 31
Нашим дітям 34

На обкладинці: Вишниха. Варвара Губенко-Маслюченко, осінь 1982 р.

Підписано до друку 23 січня 2007 р.
Ірина Куровицька, голова СУА. Ірена Чабан, головний редактор.

Редакція журналу зберігає за собою право на мовне редаґування і скорочення матеріялів, веде листування з читачами лише на сторінках часопису.
Рукописи, які не були замовлені редакцією, не повертаються.
Редакція не завжди поділяє позицію авторів.
За точність викладення фактів відповідає лише автор.
При передруці посилання на "Наше Життя" обов'язкове.

"OUR LIFE" (USPS 414-660) is published monthly (except August) by Ukrainian National Women's League of America, Inc.,
203 Second Avenue, New York, N.Y. 10003
ISSN 0740-0225
Periodicals Postage Paid at New York, NY and at additional mailing offices. (USPS 414-660)
Postmaster: send address changes to
"OUR LIFE", 203 Second Ave., New York, NY 10003

© Copyright 2006 Ukrainian National Women's League of America, Inc.

Друковано в COMPUTOPRINT CORP.
1360 Clifton Ave., #402, Clifton, NJ 07012
Tel.: (973) 574-8800 Fax: (973) 574-8887 e-mail: computopr@aol.com

Передплати за журнал "Наше Життя" просимо присилати на адресу канцелярії СУА у Нью-Йорку
203 Second Ave, New York, N. Y. 10003

Please forward all queries and annual subscription fees for *Our Life* to
UNWLA, Inc., 203 Second Avenue, New York, NY 10003

Просимо звернути увагу на зміну цін передплат,
які діятимуть з 1 січня 2007 р.

Видання Союзу Українок Америки - перевидано в електронному форматі в 2012 році. Архів СУА - Ню Йорк, Н.Й. США.

„Леся Українка. Хто вона? Хворе дівча, що створило навколо себе драматичний світ прозорих привидів з античности й середньовіччя? Чи, може, Кассандра, трагічна пророчиця полоненого і заснулого краю, приречена говорити правду людям, які воліли б мрійну казку...

Євген Сверстюк

Зелений гай, 1906 р. Зліва: Леся Косач, Катерина Трегубова (дочка батькового приятеля), Оксана Косач, Антон Шимановський (двоюродний брат Лесі), Климент Квітка (чоловік Лесі), Ольга Косач-Кривинюк, Олена Пчілка, Максим Мережинський (лікар, приятель родини).

Леся УКРАЇНКА

* * *

Все злучиться в цілість — природа і люди,
Що є, що минуло, що сталось, що буде;
І рідне й чуже поєднається спільно
І житиме в думці моїй нероздільно.
Затихнуть навік ворожнеча і болі
Не буде діймати вже й гадка неволі,
Усім моїм мукам настане кінець —
І се буде пильної праці вінець.

1906

Д-р Ася ГУМЕЦЬКА

АКТУАЛЬНІСТЬ ДУМОК ЛЕСІ УКРАЇНКИ

На відміну від теперішньої оцінки Лесиної творчости як глибоко ідейної, деякі представники сучасної їй критики вважали навпаки, що вона безідейна. Ось як Леся пише про це в одному листі до свого дядька Михайла Драгоманова: „... Мене люди зовсім не за самий вірш лають, а за те, що я мало ідейна, чи то пак мало тенденційна, але мені здається, що коли я буду тенденцію за волосся притягати, то всім буде чутно, як її волос тріщатиме нещасний. А вона, як схоче, то й сама до мене прийде, тоді я її вже не прожену."

Варто далі простежити думки Лесі на захист мистецької вартости поезії на противагу до „ідейности": „На мою думку, то в нас тільки дехто починає вчитися версифікації, а більшість то і досі не признає її, а іде за правилами: "не налагай оков на вдохновєньє!" та „аби душа щира!" Я знаю одного поета, що склав собі афоризм: „гарна рима – погибель для ідеї" і, треба сказати, він тримається вірно свого афоризму, вже чи по волі, чи по неволі, – хто його зна. Що ж до мене, то я тільки генієві можу простить кепсько збудований вірш, та й то не завжди. Українським же поетам слід би на якийсь час заборонити писати національно-патріотичні вірші, то, може б, вони скоріше версифікації вивчились, примушені до того лірикою та перекладами, а то тепер вони найбільше надіються на патріотизм своїх четців, а не на власну риму та розмір".

Звертаючись до нашого сьогодення, можемо ствердити, що питання „безідейного" мистецтва вже навіть не дебатується, а віршування без рим стало звичним явищем, хоч не обов'язково з метою уникнення „ідейности" (можливо, тут деякий вплив мала англійська поезія, де римування давно вже стало анахронізмом). Щодо побажання українським поетам навчитися версифікації, то тут можна сміливо сказати, що Лесині по-

бажання здійснилися, причому деякі з найкращих поетів нашої доби – такі як Ліна Костенко – крім лірики, пишуть і на громадські теми.

Коли йдеться про громадську та політичну тематику, то відомо, що Леся поділяла ідеї та ідеали радикалів, журилася долею свого поневоленого народу, ганила його за рабську покору, кликала до боротьби. І усім знайомі такі її вірші, як „Досвітні вогні", де вона кличе:

Вставай, хто живий, в кого думка повстала!
Година до праці настала!

Або її славні рядки з вірша „Товарищці на спомин":

...тільки той ненависти не знає,
Хто цілий вік нікого не любив!

Завважмо, що цей останній вірш Леся написала в липні 1906 року, за рік після того, як було надруковано цикл „Невільничі пісні", сповнений такого громадського почуття гніву, що викликало у Франка відому оцінку Лесиної мужности: мовляв, „ся хвора, слабосила дівчина трохи не одинокий мужчина на всю новочасну соборну Україну". В цьому циклі є дуже гіркий, саркастичний вірш про слов'ян із їхньою рабською психологією та поведінкою – „Slavus-Sclavus" (Слов'янин – раб).

Звичайно, Леся мала тут на думці в першу чергу українців. Ось як цей вірш звучить:

SLAVUS-SCLAVUS

Слов'янщина! – який величний гук,
Який широкий і містично темний.
І скільки літ і як багато рук
Для неї будували храм таємний.
.....
А що ж величної Слов'янщини сини,
Німої матері проречистії діти,
Між людьми чим прославились вони?
Чим похвалитись їм, з чого радіти?
Дивітеся: з них кожний, як один,
Що світ би здержав на плечах здорових,
Міцний, як дуб кремезний, слов'янин
Покірно руки склав в кайданах паперових,
Та раз у раз поклони низькі б'є
Перед стовпом, короною вінчанним,
Порфірою укритим, стовп той є
По праву спадщини царем названий.
І кожний весь в крові, в сльозах його лице,
Троїстая нагайка тіло крає,
А він, ховаючись, плете сильце
І братові під ноги простирає.
Колись, бувало, сильний чуженин
Слов'ян-рабів виводив на майдани, –
Тепер, куди не глянь, усюди слов'янин
На себе самохіть кладе кайдани,
І кажуть всі: варт віл свого ярма,
Дивіться, як покірно тягне рало!
Ні, ймення слов'янина недарма
Синонімом раба між людьми стало!

Можливо, що вірш „Товарищці на спомин" Леся написала як відповідь чи протилежність до Slavus-Sclavus:

Нехай же ми раби, невільники продажні,
Без сорому, без чести, – хай же так!
А хто ж були ті вояки одважні,
Що їх зібрав під прапор свій Спартак?..

Тут мимохіть виникає спогад про недавні події в Україні, коли „одважні вояки" УПА й Дивізії „Галичина" боролися за незалежну Україну.

Тепер погляньмо, яка тематика привертала Лесину увагу в її листуванні з Драгомановим, Маковеєм, Павликом та іншими діячами тієї доби. Це: 1. мовне питання; 2. українська література й критика; 3. націоналізм і патріотизм; 4. галичани і наддніпрянці (чи українці, як вона каже); 5. малоросійство, брак самоповаги; 6. політичний розбрат. Жіноче питання її менше цікавило, але побачимо, що вона писала й з цього приводу.

Почнемо з мови. На побутовому рівні, пише Леся, далеко не всі представники української інтеліґенції користуються українською мовою: „Тепера більшість людей у нас боїться живої мови, бо вона не дає їм спати спокійно і нагадує, що час би вже раз почати жити, а не то, що у сні бавитись якимись туманними мріями" (ст.154).

Сьогодні, як знаємо, для багатьох інтеліґентів в Україні небажання вживати рідну мову при спілкуванні пояснюється трохи інакше: не хочуть мати вигляд „некультурних селюків" і тому воліють розмовляти на „общепонятном".

Сама Леся змалку вдома говорила українською мовою, а коли їй довелося писати листа до Лідії Драгоманової-Шишманової, доньки Михайла Драгоманова, яка виростала в Болгарії, де її батько викладав в університеті, вона казала: „...насамперед стоїть фатальне „язикове питання" – якою мовою провадить нам розмову? Та я так гадаю: по-болгарськи не вмію, по-французьки не звикла, по-московськи не хочу (бо теж не звикла), отже, як почала, так вже і кінчатиму" (177).

Видання Союзу Українок Америки - перевидано в електронному форматі в 2012 році. Архів СУА - Ню Йорк, Н.Й. США.

Проте Леся не вважала, що вживання української мови при розмові автоматично свідчить про якийсь патріотизм. З іронією вона пише в іншому листі: „У нас велика біда, що багато людей думають, що досить говорити по-українськи... щоб мати право на назву патріота, робітника на рідній ниві, чоловіка з певними переконаннями.

Така легкість репутації приманює многих. Ще тепер можна у нас почути таку фразу: „Як се? От ви казали, що N.N. дурень і тупиця, а він же так чудово говорить по-нашому!" „Говорить по-нашому", – се вже ценз! А послухати часом, що тільки він говорить по-нашому, то, може б, краще, якби він говорив по-китайськи" (244).

Щодо мови наукової та публіцистичної Леся робить таке зауваження: „... у нас люди звикли, що наука та публіцистика мусять говорити мовою сухих безстрасних мумій, а не живою мовою певної в своїх поглядах людини" (154).

Чи це не нагадує деяких... сьогоднішніх публіцистів та літературних критиків, стиль яких рясніє англіцизмами?

Про літературну мову Леся висловила такі думки: „Я... думаю, що зовсім нема чого ставити питання про перемогу того чи іншого діялекту, адже літературна мова мусить витворитися з усіх діялектів* без жадного насильства, сварки і колотнечі. Я не такий завзятий лінґвіст, щоб так уже „переломляти копье" за мову. Маю надію, що мене розуміють усі добрі люди і в Галичині, і на Україні".

Тепер продовжимо розгляд Лесиних думок на громадсько-політичні та національні теми. У 1891 році вона поїхала до Галичини, де якраз тоді відбувалися вибори, була складена „Угода" з австрійським урядом. Ось її зауваги:

„Ті різні передвиборчі збори, наради, промови, товариства, все те було для мене таке незвичне, таке нове, що спершу я навіть мало помічала ту силу підкупу, донощицтва, брехні та мошенства, що теж вилізло наверх перед виборами. Та мені незвичайним був самий факт, що ось то люди можуть собі зійтись, де хочуть, говорити, як хочуть, змагатися про справи своєї країни, думати, як мають сами собі помагати; запевне все оце дуже натуральне, але його у нас ніде не побачиш навіть у такій формі, якби в Галичині. Тільки приїхавши та зобачивши, як тут люди живуть, я зрозуміла ліпше галицькі справи та відносини. Те, що у нас, на Україні, здавалось мені потрібним, добрим, конечним, те саме, примірявши до тутешнього життя, здалось мені таким нужденним, дурним, непотрібним або й шкодливим".

Чи не нагадує це Помаранчеву революцію на Майдані, де люди вільно висловлювали свої думки? Та й українське сьогодення? А ось Лесині спостереження про порожні гасла, що їх залюбки кидають політики, а також про їхні „криві шляхи": „...Одного часу мене запевняли, що для нас і нема інших доріг, як тільки криві, – але просто само почуття правди одвертало мене від такого „лояльного патріотизму". Вже тая „політика", „лояльність", криві дороги, що ведуть до високого ідеалу, „повага до народних святощів", „умірковáний лібералізм", „Національна релігійність" etc. etc., – все оте вже так утомило нас, молодих українців, що ми раді б уже вийти кудись на чисту воду з того „тихого болота" (137).

Щодо України й Заходу – теми дуже актуальної сьогодні – у Лесі знаходимо такі спостереження. Вона поїхала до Відня і пише: „...Розглядаюсь я собі на тую Европу та европейців... враження було таке, ніби я приїхала в якийсь інший світ – кращий світ, вільніший. (...) Потім

Часи глухонімії не заглушать
Дзвінких думок, вони бринять, бринять –
Отак невільники руками ледве рушать,
Як на руках кайдани задзвенять.

Нехай же дзвонять голосно кайдани,
Не буду заглушать. Коли б могли,
Вони збудять луну і розтроюдять рани
В серцях людей, що мохом поросли;

Коли б кайданів брязкіт міг ударить
Перуном в тії заспані серця,
Спокійні чола соромом захмарить
І нагадать усім, що зброя жде борця:

Коли б та зброя здійнялась до бою,
Загомоніла б так, мов туча градова, –
Тоді б замовкли вже самі собою
Кайданів брязкіт і такі слова.

Леся УКРАЇНКА

---

* Порівняймо висновки Пленуму Правописної Комісії, який відбувся в Харкові у 1925 р.: „Факт, що українська літературна мова не виросла на ґрунті одного тісніше в собі окресленого діялекту, а живилася різними, часом дуже розмаїтими діялектичними впливами..."

УКРАЇНА, Науковий двомісячник українознавства, Всеукраїнська Академія Наук, Київ, 1925.

трохи затемнилось те ясне враження, але з самого початку сей контраст межи нашим і тутешнім життям сливе соліпив мене" (199).

А ось що вона каже про українську молодь: „Поміж нашою молодою громадою почалось таке „западничество", що багато хто береться до французької, німецької, англійської та італійської мови, аби могти читати чужу літературу". (Лист до Драгоманова, ст. 136, 138).

Цікаво почути також, що Леся думала про галичан і наддніпрянців: „Не знаю, чим об'яснити: галичани краще говорять, ніж пишуть, а українці краще пишуть, ніж говорять. Що ж до того, що українські сім'ї говорять по-російськи, то, здається, не так давно було, що галицькі русинські сім'ї говорили по-польськи, – якби у нашої мови були такі права в Росії, які є в Галичині, то я твердо вірю, що й ми не зосталися б позаду. Жаль мені, що межи Галичиною і Україною в останні часи частіше перелітають камінці, ніж слова щирої правди". (Лист до Осипа Маковея, ст. 219).

Про партійне галицьке життя Леся була негативної думки: „Про партії галицькі приходиться сказати, що вони одна одної краще щодо полемічних звичаїв. Проте, на мою думку, радикали роблять більше позитивної роботи в народі і ближче стоять до його потреб. А що в них часто літературна війна доходить до канібальства, се правда. Бувши у Львові, я казала про се декому з радикалів, – мені відповідали, що інакше не можна, – A la guerre comme a la guerre. Але, очевидно, я не маю „політичного темпераменту", бо ніяк не можу зрозуміти конечности такої тактики військової" (212).

Чи не є це недавні бійки в українському парламенті?

Про „ура-патріотів"та запеклих націоналістів у Лесі були недвозначні думки. У листі до Кривинюка вона пише: „Ілля Борисович (...) спитав мене: „Можно ли Вам придти с великороссом? Я слышал, Вы такая малороска, что, может быть..." Я не дала йому скінчить і почала лаятись: „За кого Вы меня принимаете?" І т. ін. Я не знаю, звідки пішла ся слава, що я така ненависна націоналістка?" (ст. 388).

А ось як вона іронізує в листі до Драгоманова: „ Або знов таке речення: „Якби я був галичанином, то був би радикалом, а коли я українець, то я буду уміркований ліберал" – ... Здається, до переконання належить і се: „Я не п'ю чаю, бо се московська вигадка, я не ходжу зроду в київський театр, не читаю дурної російської літератури, їм не „бліни", а „млинці", а коли б то були „бліни", то я б їх не їв"... Наслухавшись таких милих розмов від людей, що звуть себе патріотами та українофілами, боїшся, як вогню, коли б хтось тебе не назвав сими йменнями..." (ст. 246).

Щодо росіян вона пише: „...російське радикальство (...) не завжди було винно, що українці там поринали в ньому і тратили свою національність; се скорше вина недомислія самих українців". (Лист до М. Павлика, ст. 168).

І ще: „Я не дивлюсь так безнадійно на росіян та українців, як більшість старого покоління, тільки жаль, що у нас чомусь усе мусить іти таким тихим слимаковим ходом. Запевне, колись щось путнього буде і у нас – але коли?"

Думаю, що усім знайомі випадки, коли національне питання стає приводом для суперечок та непорозумінь не лише на громадському чи політичному рівні, але й на побутовому.

Нарешті наведу кілька Лесиних спостережень над українською психікою та причинами, які на неї вплинули (і далі впливають): „Справді, нам тільки здається, що хтось інший може нас визволити від сумніву в нас самих. Ні, сього ніхто інший не може зробити, тільки ми самі – і то не завжди". (Лист до О. Кобилянської, ст. 482).

„А що наші люди лінюхи, бачу я тепер добре. У нас бо таки громадського виховання нема ніякого, а через те й громадського почуття бракує (...). просто сплять сном праведних, та сни їм золоті привиджуються. Та думаю, що то недовго триватиме, бо дедалі то такі часи настають, що треба або так заснути, щоб і сни ніякі не снились, або вже прокинутись зовсім і про всякі сни забути". (Лист до М. Павлика, ст. 168).

„...Добрих популярно-наукових книжок (...) у нас мало. Найбільш мені приходилось завважити брак книжок по історії, своїй і чужій (...). Біда, що більшість нашої громади сидить на самій нужденній російській пресі, а через то не бачить як слід світу ні того що в вікні, ні того, що поза вікном". (Лист до Драгоманова, ст. 186).

Є ще багато цікавих – актуальних – думок у Лесі на тему браку єдности, українського „знакомитого індивідуалізму", але перейдемо тепер до жіночого питання. Ось деякі її думки:

Видання Союзу Українок Америки - перевидано в електронному форматі в 2012 році. Архів СУА - Нью Йорк, Н.Й. США.

ЗБЕРЕЖЕМО "НАШЕ ЖИТТЯ"

З нагоди різдвяних свят складаю **500 дол.** (через 56-й Відділ СУА в Норт-Порті, Фл.) на продовження видавання журналу "Наше Життя".
Редакторці п. Ірені Чабан висловлюю щиру подяку за її успішну працю для СУА.

Д-р Марія Дицьо.

Для збереження „Нашого Життя" висловлюємо в журналі побажання нашій улюбленій матері Гані Сєрант.

Дорога матусю! Прийми найщиріші побажання щастя і здоров'я з нагоди 80-літніх уродин (1.16.07).
Дякуємо Тобі за терпеливість і вирозуміння до нас!
Хай любов Божа з тобою буває, а Боже проміння тебе зогріває!
З цієї нагоди складаємо 100 дол. на Пресовий Фонд журналу „Наше Життя".

З любов'ю – Твої Славка, Іван і Ірка.

Прийміть найкращі побажання щасливого і здорового Нового Року!
Складаємо 200 дол. на Пресовий Фонд журналу „Наше Життя".

89-й Відділ СУА в Кергонксоні. Аґнес Хоманчук.

Для забезпечення журналу складаю 120 дол. на Пресовий Фонд „Нашого Життя".

Ярослава Ґудзяк.

Складаємо 200 дол. на Пресовий Фонд журналу „Наше Життя".

Управа і членки 113-го Відділу Союзу Українок Америки, Н.-Й.

ЩИРО ДЯКУЄМО!
Екзекутива Союзу Українок Америки

„З Вашою думкою про жіночий журнал я згідна. По нашій думці, власне, не мав би то бути виключно жіночий журнал, та й взагалі зовсім не такий, який хоче, чи хотіла б зробити п. Коб.[ринська]. Як на мене, то я не розумію, що нового можна ще видумати в теорії до квестії жіночої, і що можна такого сказати нескучного про неї. Не скучно хіба, коли описуються факти з жіночого життя і розбирається жіноча психологія, у гарній формі та ще з таланом, і то сепаратизм сей трохи смішкуватий. Я писала се п. Коб.(ринській) і вона, певне, прийняла за велику герезію, бо щось нічого вже не пише до нас від того часу. Очевидно, ми порозумітись не можем. Вона задавала мені, наприклад, такі теми – 'Жінка українка і її діяльність на полі національного відродження', а я не розумію, як би се й приступитись до такої надзвичайної теми". (Лист до Драгоманова, ст. 197). „Дасть Біг, Ви пізнаєте мене, яко критика... Я тільки думаю, що критика від того не ліпшає й не гіршає, що її пише жінка. (...Видно, справді у вас в Галичині „жіноче питання" дуже в моді тепер, бо Ви раз у раз на його звертаєте. Навіть вибрали собі спеціяльність „критика дівочих творів" (...) От наші критики не такі лицарі, і коли приходиться до діла, то ставлять в одну лінію і поетів, і поетес, і літераторів, і літераторок; не знаю, як хто, а я не раз казала їм за се спасибі". (Лист до О. Маковея, ст. 238).

"Я знаходжу ідею жіночої газети дуже доброю. Що Ви і нова газета, певне, будуть взаємно доповнюватись і контролюватись, в тім я певна, бо мені рух жіночий в Галичині представляється тісно злученим з рухом нашої партії, таж серед ніякої іншої партії галицької він навіть не може знайти ґрунту. Мені чомусь видається, що нова газета буде більше літературною, ніж політично-громадською, отже ви одно другому ніяк заважати не можете". (Лист до М. Павлика, ст. 164).

А якщо зробити підсумки, то можна сказати, що Леся Українка, спостерігаючи українське життя, зауважувала не тільки те важливе, що відбувалося перед її очима, але й приховані тенденції, які пізніше вийшли назовні. Багато з тих проблем, які існували в тім часі, залишилися й понині, Лесині роздуми й висновки звучать цілком актуально й сьогодні.

Леонід КУЦЕНКО

„Вона жила – в життя наприкінці...”

Коли мова заходить про родину Тобілевичів, яку Олесь Гончар напрочуд точно нарік „женьшеньовим кущем Тобілевичів”, ми відразу згадуємо про драматурга, актора та театрального діяча Івана Карпенка-Карого, актора та режисера Миколу Садовського, актора і режисера Панаса Саксаганського, акторку Марію Садовську-Барілотті. Утім, якщо брати Тобілевичі не потребують представлення, їм присвячено десятки монографій і сотні статей, то Марія Карпівна, на жаль, практично обділена увагою дослідників. Згадую про це навздогін щойно відзначеному 150-річчю від дня народження актриси. Згадую, стоячи біля її могили на Карлюжинському сільському кладовищі. Тут, неподалік своєї садиби – хутора „Надії” – заповів себе поховати Іван Карпович, тут знайшли спокій батьки корифеїв українського театру – Карпо Адамович та Євдокія Зіновіївна. Тут перезахоронили і Марію Садовську-Барілотті, перенісши її прах із закритого кіровоградського кладовища. Саме Марії Тобілевич сьогодні віддано мої думки у цьому невеличкому ескізі до її долі. Театральна критика ще задовго до смерти актриси назвала її за неперевершене виконання пісень у виставах „українським соловейком”. Мушу лише ще раз наголосити, що ми й досі обходимося наведеним мною загальником (без жодного сумніву в його справедливости), згадуючи актрису, але не маємо навіть пристойної статті про творчість багатообдарованої сестри братів Тобілевичів. Тому й приходять на згадку спогади про актрису її внука Андрія Юрійовича Тобілевича, записані свого часу письменником Миколою Смоленчуком: „Кажуть, вона була надзвичайно скромною, лагідною за вдачею, мала м’який характер, уникала театральних інтриг. Не домагалася ролей, була, як кажуть, непробивною. Панас Карпович часто згадував сестру, мені розказував про неї багато. Дуже любив її, а він був людиною витриманою. Високо ставив її як артистку (драматичну артистку), і голос був у неї небувалої краси, це їй передалося від матері. „Такої Наталки Полтавки, як Маша, не було на нашій сцені, – казав Саксаганський, – Заньковецька їй поступалася й голосом, і щирістю, і простотою гри, і тим, що вона (Заньковецька) – трагедійна актриса”. Панас Карпович ставив Садовську вище Ліницької, сердився, коли їх порівнювали, хоч і казав, що судити йому про Садовську важко, бо вона – його сестра”. На одній із гранітних граней постаменту, що на її могилі, висічено рядки з її улюблених сценічних пісень. Зокрема, строфа першої пісні з „Наталки Полтавки” „Віють вітри, віють буйні, аж дерева гнуться; / О, як моє болить серце, а сльози не ллються” і так само доречна місцю строфа з драми „Гуцули” Корженевського:

Рис. Зоряна Сохацька.

Налетів орел
З чорної гори,
Убив, розлучив
Голуба з пари.

А на іншій – дві строфи епітафії Миколи Садовського:

Змовк соловейко на зорі раненько,
Вже не защебече на сцені любенько,
Не подасть вже словом братові утіхи –
Все пропало разом – і сльози, і сміхи!

Ні!.. Не все ще з смертю твоєю пропало,
Дечого багато у душі зостало...
Будеш ще ти довго жити поміж нами
І навік зіллєшся з нашими думками!

Видання Союзу Українок Америки - перевидано в електронному форматі в 2012 році. Архів СУА - Ню Йорк, Н.Й. США.

Справді, збереглися теплі спомини про сестру, подругу, актрису. Зокрема, й про її фатальну останню виставу, у якій словесна партія її героїні Софії так трагічно наклалась на життєву розв'язку її власної долі. Ось як згадувала про цей день щира подруга Марії Карпівни, друга дружина Івана Карповича Софія Тобілевич: „Того вечора ніщо не віщувало нам цього тяжкого, непоправного лиха. Йшла „Безталанна", Марія Карпівна, яка грала роль Софії, прийшла до театру, як завжди, трохи завчасно і нічого про свою недугу нікому не говорила. Спектакль розпочався, і все неначе йшло гаразд. Раптом, зайшовши за лаштунки (того вечора я не брала участі в спектаклі), я почула, що Панас Карпович, завжди спокійний і врівноважений, схвильовано давав розпорядження помрежу* прискорити спектакль. Я дуже здивувалась. Такого раніше ніколи не траплялося. „Що таке сталося?" – питала я в акторів, які стояли за лаштунками. Вони теж дивувалися і нічого не знали. Трохи пізніше ми всі довідалися про причини хвилювання Саксаганського. Виявилося, що під час якоїсь сцени Софії з Гнатом (його роль грав П. Саксаганський – Л. К.) Марія Карпівна сказала йому, що їй чогось дуже нездужається, але що спектакль вона може довести до кінця. Велика сила волі й майстерності артистки допомогла їй грати на сцені так, що ніхто з публіки нічого не помітив. Актори, крім Саксаганського, теж нічого не помітили. Але в останній сцені, у розмові Софії з Гнатом, Маша прошепотіла Саксаганському:

– Панасочку, я вмираю.

В неї ще вистачило сили вибігти за лаштунки, тікаючи від розлютованого Гната, як слід було по ролі. За лаштунками Марія Карпівна знепритомніла. У такому стані Саксаганському довелося винести її на сцену. Трудно сказати, що робилось у нас за лаштунками, коли завіса нарешті впала. Десь узялось аж троє лікарів. Довго не могла опритомніти Марія Карпівна, а коли прийшла до тями й заговорила, всі ми, присутні, зраділи. Панас Карпович відвіз Марію Карпівну до її мешкання, а ми з Іваном Карповичем поїхали слідом за ними. Всю ніч ми не відходили від бідної Маші. З нами був і лікар, але врятувати її вже не пощастило. Передчасна смерть зламала таке потрібне для українського театру молоде життя. Не стало водночас великої артистки і доброї для всіх нас людини, сестри, друга.

Для братів це був подвійний удар: вони втратили улюблену, дорогу сестру і знамениту драматичну артистку, якої після неї, вважаючи на її чудовий оперний голос, повний драматизму й почуття, вже ніколи не бачила українська сцена".

Панас Карпович Саксаганський ще більше конкретизує спогади невістки: „Третій дзвінок – і п'ятий акт почався... Вийшла. Передати той тон, ту тугу безконечну, що виливалася у кожному її слові, неможливо. „Боже, я з ума зійду!.. Ой, серце моє бідне, не бийся в грудях, перестань краще битись, щоб не дожила до того, що ти мені віщуєш", – шепоче Марія, що виконує роль Софії. Чую, як мороз охоплює й мене... Артистка збирає всі свої сили, її б'є пропасниця... Чується останній крик людини, що замерзає: „Ай!" – і артистка скінчила свою роль..." Ці розповіді свідків дочасного згасання актриси щоразу спливають на пам'ять, коли відвідую степовий пантеон родини Тобілевичів. Марії Карпівні було тільки 36 років. Згадується тут і потужно мічене оголеністю сприйняття тієї втрати, якимось сум'яттям думок, що проектуються загалом у світ людей, поезія мого сучасника Петра Селецького „Востаннє".

М. Садовській-Барілотті

...І доки ви захоплення вдавали,
І доки з себе корчили знавців,
Ця жінка грала.
Ні, вона не грала,
Вона жила – в життя наприкінці.
І ви, душею ниці і нужденні
Службовці, казнокради й холуї,
Чи ж відали, що то не мізансцени,
Що то – хвилини величі її?
Її народ із попелу повстане,
Із ним її свобода вознесе...
Та жінка знала:
Все це їй востаннє,
Ще слово, жест, іще сльоза – і все!
Чи ви змогли б, чи ви отак зуміли б –
Ту найдорожчу, ту останню мить
Віддати іншим? Скільки треба сили!
Це вже не п'єса,
Це життя болить.
...Вона померла. Не журімось, браття!

* Помреж – помічник режисера.

Завіса впала – долі марний знак...
Хіба заради грошей,
Слави й шмаття
Жили отак і помирали так?

Тим часом життєва трагедія актриси повторилася несподіваною драмою в сучасному житті музею-заповідника хутір „Надія". Є там знаменита дубова алея, посаджена корифеями українського театру, братами Тобілевичами, Марією Заньковецькою, Ганною Затиркевич-Карпінською, Денисом Мовою. Дубам уже сто двадцять років. Меморіяльні дерева бережуть пам'ять мистців, що благословили їх на життя посеред степу. Проте, є чимало підстав думати, що дерева успадкували і долю, й характери корифеїв. Наприклад, дуб Миколи Садовського, що стоїть поряд із деревом Марії Заньковецької, своєю кроною майже цілком перебрався в гілля Маріїного дуба. Очевидячки, жалкуючи за недолюбленим і тут не відпускаючи свого кохання. Поряд із деревом Марії Костянтинівни ще не так давно був дуб „Соловейко", посаджений сестрою братів Тобілевичів Марією. На жаль, сьогоднішні відвідувачі хутора вже ніколи не побачать дуба Марії Карпівни. У його життя така ж коротка доля, як і у Марії. Його вразила блискавка, він хворів і дочасно помер, осиротивши дубів-побратимів. Працівники музею підсадили на його місце молоденького дуба, вирощеного з жолудів Маріїного дерева.

Цю статтю ми отримали 15 грудня 2006 р. від доктора філологічних наук, члена Спілки письменників України, літературознавця, професора Леоніда Куценка (він підписувався тільки Леонід Куценко).

22 грудня 2006 р. Леоніда Куценка не стало.

Залишив нам серію статтей про непересічних людей України.

Забрав зі собою нашу вдячність і скорботу за непересічним серцем і пером письменника.

Світлий образ Його залишиться в пам'яті шанувальників красного письменства України, незабутніми сторінками у читачів „Нашого Життя".

Земля Вам пухом, пане Леоніде!

Він вийшов на хвилинку...

Такої трагедії не переживали давно. Її не приймає душа, її відштовхує свідомість. Бо хто міг сподіватися цієї смерті, такої безглуздої й страшної? У яку шпаринку вона втиснулася між оберегами життя? Чи його доля на якусь мить заплющила очі – і під той кліп ока сталося непоправне: його остання мить перейшла у вічність...

Повний сил, енергії, він мав багато планів. На нього чекали архіви, книжки, імена ще не повернуті з забуття; чекали не прорецензовані дисертації, автореферати; його любили студенти й аспіранти; його шанували колеги; його знали в Україні й світі; до нього тягнулися люди, до його слова прислухалися... Боже, звідки взявся цей минулий час? Ще вчора, позавчора ми спілкувалися на кафедрі, жартували, говорили про зустріч Нового року... І хто міг знати, що 2007 рік настане без нього...

Леонід Васильович Куценко – доктор філологічних наук, професор Кіровоградського державного педагогічного університету імені В. Винниченка, заслужений працівник народної освіти України, лауреат премії імені Євгена Маланюка. Народився в селі Вільхове Ульянівського району на Кіровоградщині. З рідним краєм пов'язане все його життя. Він любив степ, обожнював Синюху. Захоплено ділився знахідками з історії цієї землі. Писав про земляків – знаменитих і звичайних людей. І скрізь знаходив діямантик, що давав змогу по-новому глянути на відоме або уявити невідоме. Мав око пильне, душу чуйну, розум гострий. А ще – руки невтомні, які все вміли робити.

Так, він любив свій край і навіть не допускав думки, щоб покинути його й податись у світи, хоча охоче працював у бібліотеках і архівах Праги, Варшави, Нью-Йорка. В інтерв'ю, яке було опубліковано за кілька днів до трагічного кінця й виявилось останнім, він сказав: "Я не виживу в їхньому світі, не виживу без нашого полину, без степу, без запаху річки і зілля. Я страшенно закоханий у рідну землю..."

Видання Союзу Українок Америки - перевидано в електронному форматі в 2012 році. Архів СУА - Ню Йорк, Н.Й. США.

Майже все його свідоме життя пов'язане з Кіровоградським педуніверситетом імені В. Винниченка. Тут він закінчив філологічний факультет (1978). Тут набував громадянського гарту. Об'їхав півкраїни з будівельними загонами й групами мандрівників-любителів. З 1982 року працював на кафедрі української літератури, пройшовши шлях від асистента до професора. Довгі роки очолював філологічний факультет.

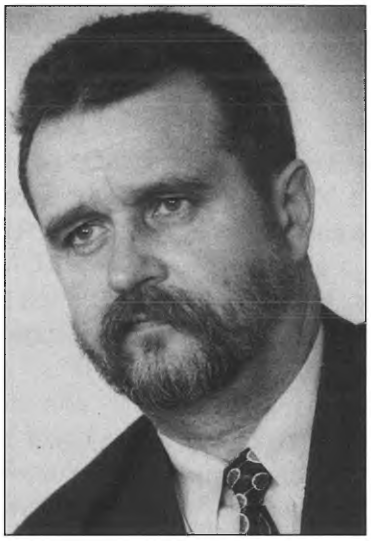

Леонід Куценко

Непростим був його злет на наукову орбіту, бо спочатку його пошукова струна бриніла без резонансу душі. Та коли вийшов на свою дорогу, а нею виявилась життєва і творча доля Євгена Маланюка, підіймався на вершини впевнено і стрімко. Пішли статті, книжки, видання творів самого Маланюка. Найінтимніша книжечка „Боян Степової Еллади" (1993) визначила тональність тривалого діялогу Л. Куценка з геніяльним земляком. Своєрідним осяянням породжені книжки „Як перший пелюсток весни..." „Інтимна лірика Є. Маланюка", „Три обраниці поетової музи" (2000), "Євген Маланюк: дорогами втрат і сподівань" (2002). Етапною стала монографія „Dominus Маланюк: тло і постать" (2001, 2002), яка вивела автора в ряди відомих дослідників, відомих учених. У її другому виданні Л. Куценко вперше проаналізував творчість Є. Маланюка американського періоду. Даниною пам'яті стали й видання творів поета, упорядковані Леонідом Васильовичем: „Невичерпальність" (1997), „Поезії з нотатників" (2003). У дорозі до читачів книжка нотаток поета, над якою довго й наполегливо працював літературознавець і якої вже, на жаль, не побачить...

Леонід Васильович володів особливим талантом: за рядком міг відчути ситуацію, за деталлю – характер, за твором – долю. Із мороку часу, із мовчання архівів, із занедбаної, деформованої пам'яти він повертав імена українців, без яких рідний космос не був би повний. Назвемо хоч би книжки „Наталя Лівицька-Холодна. Нарис життя і творчості" (2004), „Дон-Кіхот із Кам'янця-Подільського. Микола Чирський. Літературний портрет" (2005), „Народу самосійні діти..." (2005) тощо. Бібліографія його праць обширна й розмаїта: ціла полиця книжок, сотні статей, виступів. Йому до всього було діло, до всього тягнулись руки.

Час осмислення місця й ролі Л. Куценка в нашому літературознавстві, в рідній освіті й культурі ще попереду. А зустрічі з ним, завжди усміхненим і трохи іронічним, уже позаду. Залишається пам'ять. Світла й болісна.

22 грудня – день зимового сонцестояння, знаковий день для Леоніда Васильовича, після якого щоразу відроджувався, чекав літа, готувався до нових подорожей, які неймовірно любив. Увесь цей день просидів за комп'ютером. А під вечір сказав дружині й старим батькам, що вийде на хвилинку... Але та хвилина стала вічністю. Гіркою й безжалісною. Виходячи навіть не прощався. Бо ж – на хвилинку...

А тепер – ми прощаємося з ним, висловлюючи щире співчуття рідним і близьким.

Вічна йому пам'ять...

Члени кафедри української літератури та журналістики Кіровоградського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка: Клочек Г.Д., Буряк О.Ф., Гольник О.О., Гребньова В.Т., Гуманенко О.О., Зубак Л.О., Кисельова Г.М., Лаврусенко М.І., Марко В.П., Михида С.П.,Ожоган Л.О., Оцабрик І.В., Поляруш О.Є., Таран О.І., Ткаченко С.В., Фенько Н.М.

Редакція і редколегія часопису "Наше життя" приєднуються до цих слів із далекої України, глибоко сумують з приводу трагічної загибелі свого улюбленого постійного автора Леоніда Куценка й висловлюють сердечні співчуття його родині.

Спокій душі Його!

Оксана КОБЕЛЕЦЬКА

ВИШНИХА

Закінчення. Початок у числі за вересень, листопад, грудень, січень.

Приїхати до своєї „найщасливішої" дружини Павло Михайлович зможе лише 30 грудня під Новий рік, але ж зустрічатимуть вони 1944-й разом! Ще крокує по землі війна, ще відкличуть письменники Вишню через місяць до Москви і доведеться знову чекати до кінця квітня, поки остаточно з'єднається сім'я і виїде на Батьківщину. Ще доведеться щось розпродувати, перепродувати, щоб підлікувати чоловіка і допомагати йому й дочці прожити в тій Москві; ще чекати й чекати, поки доб'ється Вишня для неї перепустки, ще багато всього-всякого попереду – не біда. Головне – вистояла, не зламалася – дочекалася! „Життя прожите і в той же час починається. Яке щастя чекає мене скоро, скоро...", – ось новий девіз її життя. Він породжує нові мрії, творчу наснагу. Ще, скажімо, 25 грудня 1943, відмовляючи дочку йти материнським театральним шляхом, вона зі смутком пише про свою професію: „...вір мені, що це дуже важкий шлях. Я хочу тобі лише щастя, а театр його рідко дає без гіркоти та важких образ". А вже на початку лютого з радістю сповіщає чоловікові, що в Раненбурзі її призначили головним режисером театру і ділиться з дочкою новими сокровенними планами: „У мене зародилася мрія створити камерний театр – маленьку трупу, але з людей дійсно люблячих мистецтво, що віддалися йому всією душею... Чогось хочеться творчого після стільки років скніння без справжньої роботи" (10.02.44 р.) І одразу в своєму театрі береться до постановки „Хозяйки готелю" К. Гольдоні, над якою працює до самого від'їзду. Її вже не лякають ніякі труднощі, аби лиш швидше летів той гемонський час останніх місяців розлуки: „... я хочу як можна швидше до тебе, швидше в будь-який свій куток. Це нічого, що холодно, що нема світла, нема води – „дрібниці" все. Я і без світла живу, а води багато і з неба капає – все можна перенести, тільки бути разом" (27.02.1944 р.).

У кінці квітня 1944 р. родина переїжджає до столиці України Києва, де й оселяється попервах на вул. Леніна, 68 – у довоєнної побудови будинку письменників „РОЛІТ", а з 1952 р. переселяється у нове помешкання на вул Червоноармійській, 6.

Так починається останній 12-річний етап їхнього спільного життя.

На театральну сцену Варвара Олексіївна більше не повернулася (франківці не взяли її до складу трупи, очевидно, ще сильно діяв страх відповідальности перед „органами"). 30 квітня 1944 р. В. Маслюченко отримує повідомлення з СРПУ про офіційне призначення її „на посаду літературного секретаря члена СРПУ тов. Вишні".

Усе тепло душі, енергію і наснагу віддала вона праці задля рідної людини. Їздила з Павлом Михайловичем у різні поїздки, пильнувала за станом здоров'я, постійно приймала в домі друзів та соратників, літераторів, вчених, мистців, приїжджих. Та, найголовніше, пильно гляділа, аби не загубилося більш „ні титли, ні коми" з творчого доробку письменника, берегла кожне словечко, що породжував геніяльний розум. Так, скажімо, кожного разу, коли Остап Вишня напрацювавшись залишав кабінет і йшов відпочивати, Варвара Олексіївна негайно бралася за... прасування! Всі списані папірці, чернетки, що їх зібгавши, викидав мистець, вона любовно збирала, ретельно вирівнювала гарячою праскою, розкладала по теках. Завдяки їй було збережено унікальний матеріял для дослідників, який дає можливість зазирнути в глибінь творчого процесу літератора. Так само ретельно стежила вона за підбіркою усіх видань О. Вишні та літературознавчих матеріялів про нього. А коли Спілка письменників виділила гумористу машину, що чи не найбільше від усіх роз'їжджав по найвіддаленіших районах із виступами перед людьми, Вишниха відважно взялася за кермо, виконуючи роль особистого водія. Скільки іскрометних усних гуморесок-оповідей про ті поїздки з'явилося у її та Павла Михайловича виконанні! Аж розлягався регіт, коли розповідала Варвара Олексіївна, як доводилося їй „управлятися" з тим залізним конем.

Усяко бувало в їхньому далеко не гладкому подружньому житті, але веселий жарт, дружня щира усмішка залишалися найголовнішим супутником. Сміх жив у обох як невід'ємне ціле їхнього єства. То була суть ставлення до життя, своєрідний спосіб мислення, як

Видання Союзу Українок Америки - перевидано в електронному форматі в 2012 році. Архів СУА - Нью Йорк, Н.Й. США.

найживучіша частка істинно народної душі. От, скажімо, в тяжкий повоєнний 1947 рік Варвара Олексіївна раніше за чоловіка повертається до Києва і тут же „звітується" йому веселим листом-попередженням:

„Рідненький мій! От я і в Києві.

Якщо не рахувати, що потяг спізнився на 7 годин, що дома в нашому під'їзді була пожежа, що немає у квартирі води і електрики, що тече акваріум, що Гопка хвора, що Тома у Васільєвих переїхав автомобіль, що Машка сиділа без грошей і наробила кучу боргів, то останнє все гаразд і благополучно".

(Гопка і Том – собаки. – *О. К.*).

Абож, описуючи в листівці свою поїздку з Сенькова до Харкова у напіврозваленому брудному вагоні, вона підкреслює той „комфорт" щирою радістю, коли потрапила нарешті і в людські умови, де є світло, гаряча вода. Такою була суть, основа її характеру – лагідна і спостережлива, добра і сувора, із загартованою волею і вразливою душею, але завджи з іскорками веселощів у очах, чи ховались вони в саму глибінь, а чи бризкали, вихлюпувались розлогим сміхом на навколишніх. І все те найчастіше з артистично-поважним зовні „викладом подій". Її іронічно-травестійні визначення часто ставали вбивчо-влучними характеристиками, а побутові деталі викликали глибокі соціяльно-психологічні узагальнення у слухачів. „Ну, що вона за одна? Подивлюсь, отут, з усіма сидить – людина як людина, а вийде на сцену – виє!" – охарактеризувала якось одну зі знайомих актрис, і коментарі вже були зайві. Такою вона була, Варвара Олексіївна Губенко-Маслюченко.

28 вересня 1956 року пішов із життя Остап Вишня. А у Варвари Олексіївни попереду пролягали ще 24 роки і 4 місяці життя. І весь цей час вона присвятила вшануванню пам'яти справжнього сина свого народу.

Вона стає найвідраднішим і найактивнішим членом спілчанської комісії з літературної спадщини О. Вишні. Працює над упорядкуванням 7-томного видання його праць, клопочеться про підготовку збірника спогадів гумориста „Альбому Остапа Вишні", про створення премії його імені, про надання його імені школі (в Охтирці), вулиці та бібліотеки (у Києві), про окремі видання творів у різних видавництвах тощо. Скільки за ці роки довелося попоїздити, скільки повоювати з різними бюрократичними установами! Вона просить створити меморіяльну кімнату в кабінеті письменника, а фактично створює її самостійно, розбирає і систематизує літературний архів Павла Михайловича, заводить спеціяльний альбом відгуків для відвідувачів. Чиїх тільки записів не знайдете сьогодні в тому альбомі! Всіх із радістю приймала, щось розповідала, щось демонструвала... Хіба все перелічиш!

У ці останні десятиліття Варвара Олексіївна знов активно береться до мистецької творчості, але вже в кінематографі, зв'язок із яким почався ще в далеких двадцятих. Актрису з радістю запрошують на зйомки відомі режисери і старшого, і молодших поколінь, з нею працюють кіностудії ім. О. Довженка, „Мосфільм", телефільм та інші. Нижуться в її творчому доробку намистинки різноманітних кінематографічних образів – Олімпія („Гроза над полями" за сценарієм А. Шияна, 1958), скорбна мати („Кров людська – не водиця", режисер М. Макаренко, 1960), Уляна Степанівна („Наш общий друг", реж. І. Пир'єв, 1961), Лукашева мати („Лісова пісня", реж. В. Івченко, 1961), мати („Вавілон XX", реж. І. Миколайчук, 1979-80), Ізергіль („Стара Ізергіль", телефільм І. Страшко, 1980) та багато інших. І в кінематографі актриса й далі сповідає головний творчий принцип, який винесла ще зі школи театру Садовського – кожну роль, маленьку чи велику, епізодично-прохідну чи основну, грати як найголовнішу, вкладати в її створення всю майстерність, вміння і душу. Чи це домоуправителька проф. Жуковського у „Таланті" реж. Довганя, чи скорботна жінка, що обходить криваве поле бою в заключних сценах фільму Г. Кохана „Ярослав Мудрий", чи сувора практично-тверезa та розсудлива, але, як зазначала критика, далека від „негативного стандарту" Лукашева мати, а чи сповнена мудрої життєвої філософії стара Ізергіль – усі постаті у виконанні Варвари Олексіївни позначено однією спільною рисою – зануренням у психологічну глибинність характеру, намаганням якнайповніше розкрити його внутрішнє єство, органічністю і природністю звучання.

З кінця 60-х років береться В. Губенко-Маслюченко і за цікавий різновид літературної творчости, залишивши нам низку різноманітних спогадів про мистців, зустрічі з якими на все життя запали в душу (про Ю. Яновського і М.

Рильського, про М. Заньковецьку і М. Лисенка, Ю. Юру-Юрського і В. Чечвянського, О. Довженка та О. Прокоф'єва, І. Мар'яненка і П. Нятко).

А скільки в цих спогадах тактовности і скромности, чуйкости і людяности, скільки поваги і спостережливости і в той же час відчуття міри. І це у жанрі, який у багатьох авторів аж надто посилює суб'єктивний елемент. Авторка ж себе ніде не ставить не те що на перший, навіть на другий план, хіба що з елементами підкресленого гумору чи соковитої іронії. Так, оспівуючи духовне братство О. Вишні і М. Рильського, сама авторка ховається глибоко „в тінь", і лише розповідаючи про захоплення друзів мисливськими собаками, жартома зауважує про себе і дружину Максима Тадейовича: „Ну, а ми з Катериною Михайлівною, крім любові до цих дійсно прекрасних тварин, ще мали радість від погризених черевиків, об'їдених ковдр і „прочитаних книжок" (Незабутній Максим Рильський. Спогади. К., 1968, с. 98).

Згадуючи великого друга чоловіка, поета О. Прокоф'єва, вона лише підкреслює, що в останню зустріч умисне не підійшла до нього. Це було на цвинтарі навпроти могили О. Вишні під час похорону А. Малишка. „Мені не хотілося збільшувати його туги, нагадавши ще про одного друга, який недалеко від Андрія спочивав вічним сном", – тактовно говорить авторка. І це зрозуміло, бо в усіх спогадах Варвари Олексіївни знову проступає головне кредо її життя – скрізь, де лише можливо, ще і ще раз згадати, знизати в „намистинки пам'яти" рідний, найдорожчий і світлий образ коханого, незабутнього Остапа Вишні.

Вже в поважно-похилому віці, з дуже поганим станом здоров'я їде вона 30 листопада 1982 року в далеку Грунь (село, де народився письменник) на відкриття Народного музею, бо 2 кімнати там виділено під музей Остапа Вишні. Їде, щоб ще раз віддати шану пам'яти найдорожчому. І це був її останній уклін.

25 січня 1983 року Варвара Олексіївна Губенко-Маслюченко назавжди пішла спочивати поряд зі своїм „рідним сонечком".

Слабка, беззахисна істота через усі пекельнеі кола життя пронесла незгасним у серці велике кохання, показала таку силу духу, мужність, стійкість, і відданість, що перед ними лиш шанобливо і мовчки схилімо голови.

З Вишнею у серці прожила ця жінка все своє життя, з ним і пішла від нас.

„Ваша Вишниха", – часто підписувалась у вітаннях друзям. Істинно наша! Велика Жінка свого народу, його краса і гордість.

Найправдивіші слова Остапа Вишні:

– Тебе, мою радість і надію, голублю, люблю, жду і лелію.

– Хай святиться ім'я твоє.

– Амінь.

Ти знаєш, що ти — людина.
Ти знаєш про це чи ні!
Усмішка твоя — єдина,
Мука твоя — єдина,
Очі твої — одні.

Більше тебе не буде.
Завтра на цій землі
Інші ходитимуть люди,
Інші кохатимуть люди —
Добрі, ласкаві й злі.

Сьогодні усе для тебе —
Озера, гаї, степи.
І жити спішити треба —
Кохати спішити треба —
Гляди ж не проспи!

Бо ти на землі — людина,
І хочеш того чи ні —
Усмішка твоя — єдина
Мука твоя — єдина,
Очі твої — одні.

Василь Симоненко

Видання Союзу Українок Америки - перевидано в електронному форматі в 2012 році. Архів США - Нью Йорк, Н.Й. США.

OUR LIFE

Monthly, published by Ukrainian National Women's League of America

Vol. LXIV | FEBRUARY 2007 | Editor: TAMARA STADNYCHENKO

From the Desk of the President

History teaches us about many women whose actions in a time of crisis or danger or uncertainty earned for them the name "heroine." Some, like America's Molly Pitcher (who took over her husband's position firing a canon after he was wounded in battle), earned this title through military exploits. Other, like Rosa Parks, earned it through civil disobedience. Some heroines, like Nadia Svitlychna or the Philippines' Corazon Aquino, became symbols of a cause. Others, like Joan of Arc or Olena Teliha became martyrs to a cause. And some, like Heidemarie Stefanyshyn-Piper or Amelia Earhart become heroines because they dare to challenge stereotypes while facing the risks and challenges of soaring into the sky.

All of these women are known for something, and each has been called a heroine. Often, the word is used unconsciously and automatically to describe a certain kind of person; we do not analyze exactly what we mean by saying it. So what exactly does "heroine" mean? Webster's Third New International Dictionary defines a heroine as a woman admired for her achievements and noble qualities and considered a model or ideal; a figure, a woman of courage and bravery, who is self-sacrificing and unselfish.

During the month of February, Ukrainians around the world honor Ukrainian heroines. Many of those honored gave their lives for our nation, but others are quiet heroines whose deeds are seldom recognized and it is these unsung heroines that I would like to mention today: Ukrainian mothers who raised their children in the Ukrainian culture, passing down through the decades and even the centuries traditions, language, religious beliefs, and cultural treasures from generation to generation, both within the borders of Ukraine and in the Ukrainian diaspora.

In Ukraine, these heroines sometimes took a revolutionary stance against occupying powers—not by fighting with swords or guns, but by fighting with quiet faith and by example. In the United States, they helped to build churches, schools and other institutions, so that their children would never forget about their roots. Theirs was a noble struggle against cultural assimilation that many immigrant communities were not able to achieve.

Today, unfortunately, we see the efforts of these heroines being eroded in subtle ways. Recently, in one Ukrainian parochial school, for example, children caroled in many languages and then recited poems in Russian. Ukrainian parochial schools were built to treasure Ukraine's culture; I cannot help but wonder what the founders of this school would think and cannot help wonder how many of the parents of the children attending the school protested against what occurred there. For me, Russian songs and poetry have no place in a Ukrainian parochial school, especially in light of the history of Russification in Ukraine and the current struggle of schools in Ukraine to remain Ukrainian.

Highlighting this problem and similar problems related to the preservation of Ukraine's cultural heritage is an alarming letter I recently received from Dr. Olenka Pevny. One of the recipients of the UNWLA's Young Women Achievers Award at the XXVII UNWLA Convention in 2005, Dr. Pevny is a scholar of Byzantine Orthodoxy; her area of research and specialization is in Byzantine and Medieval art history in Eastern Europe. She is an assistant professor of Art History at the University of Richmond in Virginia. The letter Dr. Pevny sent to me focused on an urgent need for individuals as well as international agencies to make a concerted effort to preserve the Church of St. Cyril of Alexandria, a cultural and religious

and archaeological treasure of Ukraine that is being threatened in an insidious campaign being waged against Ukraine by all too familiar forces.

According to Dr. Pevny, the medieval frescoes of the Church of St. Cyril are the only specimens of monumental 12th-century Orthodox iconography to survive in Kyiv and are unparalleled not only in terms of Kyivan Rus' visual culture, but also in the context of Middle Byzantine art. Preserving the church is a cultural priority. Unfortunately, St. Cyril's is embroiled in a crisis. Several years ago, the church was removed from the protected list of the Cathedral of St. Sofiia Cultural Preserve. Moreover, a decision was made to transfer ownership of St. Cyril to the Ukrainian Orthodox Church of Moscow, whose representatives have already proclaimed their intention to "remodel" the interior, a process that will lead to the destruction or removal of historically and culturally significant paintings and frescoes.

At Dr. Pevny's request, the UNWLA prepared and sent letters to UNESCO, The World Monument Foundation, the Ukrainian Consulate in New York, the U.S. Embassy in Kyiv, the Office of the Supreme Council of Ukraine, the Patriarchate of Constantinople, the metropolitan of the Ukrainian Orthodox Church of the Moscow Patriarchate, the Moscow Patriarchate, and many other cultural institutions in the United States and Canada. In this letter, we urged members and leaders of these institutions, organizations, and agencies to protest the assault upon the Church of St. Cyril and to help scholars and others to preserve the integrity of this 12th-century monument. It is my hope that our letters will prompt international attention and intervention in this matter and that action will be taken to stop the impending desecration of this priceless monument.

I turn now to other matters of interest to our organization and the Ukrainian community. On December 13, in Washington, D.C., the Committee which was formed to welcome President of Ukraine Viktor Yushchenko and Ukraine's First Lady to the United States in 2005 held a meeting to settle all unfinished business and officially end its work agenda. Five organizations had signed the contract with hotel for the banquet: UCCA, UACC, UNWLA, US Ukraine Foundation, and the Washington Group. Each of these organizations had agreed to cover any costs in the event of a deficit, but as the event in question yielded a surplus, one of the issues to be resolved was how to use the funds that remained once all expenses were paid. There was some discussion about using these funds for a joint project, but since there was no consensus on this subject, the money was equally divided among the five organizations and will be used to support appropriate projects on behalf of Ukraine within a five-year timeframe. The president of UCCA stated that part of the funds administered by UCCA would be used to support the building of the Holodomor Monument in Washington, D.C. The UNWLA president said that her organization would apply its portion of the money to scholarships for needy Ph.D. students in Ukraine, particularly for those pursuing Ukrainian disciplines and especially on studies related to the Great Famine. A special committee will be formed to locate and invite suitable candidates to apply for the scholarships.

I would like to share with you one other momentous event. Approximately a year ago, a young woman named Olga Vivchar from Dnipropetrovsk that came to the United States to have several operations performed on her legs at a hospital in San Francisco. Shortly before Ms. Vivchar was to arrive in New York City, we were contacted by Mrs. Terri Allen of San Francisco, who had volunteered to take responsibility for Ms. Vivchar while she was in San Francisco. Mrs. Allen requested that we meet with Olia at the airport in New York, make her welcome, and assist her in making her connecting flight to San Francisco. Agreeing to this request, your president, accompanied by UNWLA member-at-large Hanya Krill, met with Ms. Vivchar at the airport, presenting her with $500 from the UNWLA Social Welfare Fund. We had only a few minutes to speak with the young woman and there little need for our assistance with her travel arrangements as Mr. Kravec, Aerosvit's General Manager, and Aerosvit employees did a wonderful job providing all necessary assistance to ensure that Ms. Vivchar reached her destination safely and comfortably. Aerosvit also covered the cost of Ms. Vivchar's travel expenses between Ukraine to the United States.

In the months to follow, Mrs. Allen kept us informed of Olia Vivchar's progress. Just before Christmas, Olia Vivchar returned to New York City, and during her brief stop here I had the opportunity to meet with her again, this time accompanied by UNWLA's Chair of Social Welfare Daria Drozdovska. We met Ms. Vivchar at New York's Veselka Restaurant. While still on crutches, she was in good spirits and

Видання Союзу Українок Америки - перевидано в електронному форматі в 2012 році. Архів СУА - Ню Йорк, Н.Й. США.

From left:
Bohdan Yaremko,
Ekaterina Atamanova,
Iryna Kurowyckyj,
Olia Vivchar,
Daria Drozdovska.

spent some time telling us about her experiences in the United States. Before we parted, we gave her a gift and a donation that had been made on her behalf to the UNWLA. During her brief stay in New York, two very special young people, Bohdan Yaremko and Ekaterina Atamanova, took good care of her, showed her some of the sites of New York, and drove her to the airport on Christmas Eve. Their kindness and generosity were a true reflection of the spirit of Christmas.

In closing this month's Desk of the President, I would like to extend a very special thank you to everyone who sent greetings to the UNWLA and to me personally. Some of holiday messages received are published in the Ukrainian pages of this issue of *Our Life*. I would also like to thank radio station "Voice of America" and Mrs. Ania Dydyk Petrenko for inviting me this year, as in previous years, to send Christmas greetings to Ukraine from the UNWLA.

The UNWLA extends a warm welcome to ***Natalia Mason Gawdiak,***
who recently joined our organization as member-at-large

The UNWLA gratefully acknowledges the generous gift of $100 to Our Life Press Fund from ***Joan Celewycz****, donated to honor the memory of Alexandra Stadnychenko.*

Cool silence reigns. O pale moon, notched and broken,
Remain with me and sanctify my sorrow.
Like snow upon the branches, it grows calm;
Like snow upon the branches, down it flutters.

Three joys I have that none can take away:
Solitude, toil, and silence. Evil grief haunts no more.

O pale moon, notched and broken,
I bear into the night renewal's grapes.
On the dead meadow I will stop to pray
And stars will fall around me where I kneel.

(Volodymyr Svidzinsky. Translation from C.H. Andrusyshyn and Watson Kirkconnell, *The Ukrainian Poets,* University of Toronto Press, 1963)

Mary Paliwoda Siwak
1899-2006

Mary Paliwoda Siwak was born in 1899 in the village of Lany, Ukraine. Her father, the mayor of Lany, established a school and library on land he donated to the village; her uncle Vasyl erected a monument honoring Taras Shevchenko nearby.

With the help of her brother, Mary arrived in Detroit in 1920. Within two years, she married Joseph Siwak. May and Joseph had two sons: Joseph and John. Joseph died of leukemia at the age of 16; John served in the armed forces in Germany. While raising a family, the couple also opened a restaurant. No one who was hungry was ever turned away. After Joseph's death in 1944, Mary continued to run the restaurant—which was very popular with customers who found it a good place to socialize—until her retirement. God had blessed her with a good memory and she frequently amused friends and family members by recollecting dinners that sold for 25 cents and 5-cent cups of coffee.

May joined the UNWLA in 1955 and became an active member of Detroit's Branch 5, serving as financial secretary for 14 years. In 1968, she visited Ukraine where she was reunited with sisters and brothers she had not seen for many decades and met, for the first time, numerous nieces and nephews. Mary was a faithful parishioner of St. John's Ukrainian Catholic Church in Detroit and attended parish banquets and other events until she was incapacitated.

For 23 years, as her health worsened, her son John and his wife Beatrice cared for Mary. After a bad fall, Mary moved to Warren's Abbey, a facility for the elderly. It was at the Abbey that she celebrated her 107th birthday, a gala event attended by friends and family members. To commemorate the day, Warren's mayor issued a special proclamation in her honor. Not long after, on December 4, 2006, Mary passed away.

A great lady has left us, someone who truly loved God, His people, and Ukraine.

Olena Teliha

Olena Shovheniv Teliha was born on July 21, 1907 in St. Petersburg, Russia. Her family moved to Kyiv in 1917, a move that propelled a young girl of ten years of age into a brief but fiery life as a writer, a nationalist, and a legend. A witness to the birth and subsequent demise of the Ukrainian National Republic, Olena was profoundly influenced by what she saw and heard in Kyiv. When she and her family moved to Prague in the early 1920s, these early impressions were reshaped and sharpened in the company of émigré students with whom she studied at Prague's Pedagogical Institute. In 1929, Olena married Mykhailo Teliha and the couple moved to Warsaw, where they found work as teachers. Ten years later, as Germany laid siege to Warsaw, they fled to Cracow where they were soon immersed in a community of young Ukrainians determined to fight for an independent Ukraine. It was during this time period that Olena joined Organization of Ukrainian Nationalists. Teaching and writing, she was elected head of a literary-artistic society based in Cracow and became a regular contributor to the nationalist journal Vistnyk, which was published in Lviv.

Видання Союзу Українок Америки - перевидано в електронному форматі в 2012 році. Архів США - Нью Йорк, Н.Й. США.

When war broke out between Germany and the Soviet Union, she and Mykhailo moved to Lviv and then Kyiv, where Olena became head of the Writer's Union and editor of a nationalist weekly. The Nazis found her work and her ideas about nationalism unacceptable and dangerous; she and Mykhailo were arrested and executed by the Gestapo at Babyn Yar on February 21, 1942. Olena Teliha was 35 years old when she died. Sixty-five years later she is remembered for her heroism as well as for her poetry. In 1992, a cross was erected in her memory at the site of her execution. The following article was originally published in the February 1972 issue of Our Life. It alludes to repressions and injustice suffered by writers and poets under the Soviets during the 1960s and 1970s—the era of the Gulag Archipelago and the defiant "Shestadesyatnyky."

Thirty years have passed since the death of the prominent Ukrainian poetess Olena Teliha at the hands of the Gestapo. She has become a legend, but as with most legends, she was a real person, with real accomplishments, and real feelings. Many have heard of Olena and her martyrdom, but few fully understand where her greatness lies. Her poetry is fiery, imaginative, and strong; at the same time, it is thoroughly feminine. It has yet to be fully studied and appraised. Undoubtedly, there were other poets in her time who showed as much talent and who wrote equally beautiful pieces. What has caught the imagination of an entire generation, however, is the fact that Olena not only wrote her poetry—she lived it. When she felt that she must act, she acted without hesitation, even though action resulted in her death. In some ways, her death was a wish fulfilled—in one of her poems she expressed a desire for a fiery death rather than a cold dying.

Olena Teliha was born in 1907, at a time when being Ukrainian was not popular and could be unpleasant. Her father was a professor at the St. Petersburg Polytechnic Institute. Shortly before the Russian revolution erupted, the family moved to Kyiv where Olena's father became actively engaged in the Ukrainian struggle for independence and became a member of a newly formed Ukrainian government. With the defeat of the Ukrainian Army, Professor Shovheniv was briefly interned in a Polish POW camp; his family followed him into exile and eventually settled in Podebrady, Czechoslovakia, where Shovheniv resumed teaching.

Olena entered the Pedagogical Institute and soon became a member of a group of Ukrainian students who had been driven out of Ukrainian by intolerable conditions. At the Institute, Olena met her future husband, Mykhailo Teliha. She also began to write poetry—her "personal letters to the world." Her poetry was full of the joy of life and awareness of its hardships. When Olena and her husband moved to Warsaw, she taught, continued to write poetry, and contributed her work to literary publications. She knew, however, that poetry alone would not suffice to help a nation attain its freedom. Both she and her husband longed to live among their own people and be a part of the quest for freedom. When war broke out, they returned to Lviv and eventually (and illegally) to Kyiv.

From her own experiences, Olena knew how terribly Russian rule had scarred the Ukrainian people. Even in her parents' home, where only Russian was spoken. She knew how much work it would take to instill national pride in people who had been too long oppressed, and she felt that she and her husband could help with this task. In Kyiv, Olena became editor of a Ukrainian literary magazine. She probably realized that the German regime would not look kindly at the resurgence of Ukrainian nationalism. Still, she felt that something could be accomplished before repression set in, and she worked with her characteristic enthusiasm. The reaction she expected came swiftly. The publishing house for which Olena worked was "reorganized" and put into the hands of German collaborators. Olena Teliha was asked to continue as editor, but was told that the editorial policy would have to conform to German terms. She resigned in protest and continued her work as a member and leader of the Ukrainian Writers' Union. When the Gestapo realized that the Telihas and their friends would not give up striving for Ukrainian freedom, they were imprisoned and shot in February 1942.

Olena Teliha died for her beliefs. The German victory over her was hollow. Her works live and speak for her; even today, a new generation willingly, like Teliha, faces persecution and death for the same ideal: that Ukrainian people may live and develop their talents unfettered by any foreign power.

Kalyna's Book Club

by Marta N. Zielyk

Since I began working at the State Department, I have logged upwards of a million air miles flying to and from Ukraine, to and from various capitals in "old" and "new' Europe, and in 40 of states of the United States. For most people those endless hours spent in forced confinement on a plane present an opportunity to relax, to watch a few in-flight movies, or tackle the latest trashy novel. For me, however, these in-flight hours are usually work time. I get on board with huge binders full of briefing documents and background papers, talking points, and other memos pertaining to whatever assignment I am about to embark on. On the return flight, I am usually writing up an after-action report, organizing my notes from our meetings, or adding newly learned words to my ever-growing glossary of correct and modern Ukrainian word usage.

In the last two years, however, there have been a few select flights during which—had you been sitting across the aisle from me—you would have seen me with tears running down my face or laughing out loud. No, I wasn't crying over the latest misguided move by the U.S. or Ukrainian administration or laughing over a 'foot-in-mouth" statement of some unseasoned Ukrainian or American politician. So what, you might ask, was provoking such emotional reactions? And the answer is five books for young adults that I have read since the inauguration of "Kalyna's Book Club" in April of 2005.

Kalyna is my 11-year-old niece, the oldest child of my youngest sister. She lives in New York with her parents and her younger brother and goes to the United Nations International School. Coming from a family of voracious readers, it was inevitable that Kalyna herself would inherit a love of books early in life. However, this attachment to books took on an entirely different dimension when, at the gentle advice of Kalyna's aunt (my other sister), Kalyna's Book Club was born.

The book club is unique. Its members range in age from 11 to 75; all the members are women and all of them are somehow related to Kalyna. There are eight of us: Kalyna, her mother, her grandmother, her two aunts, her aunt once removed, her great-aunt once removed, and (bear with me here) the wife of the brother of her aunt once-removed. The timing of our meetings revolves—bless them all!—around my schedule, and we have managed to get together five times in the last two years, when I go home for the holidays or family celebrations.

The choice of books is up to Kalyna, and I have to say, for a young girl, she has picked remarkably interesting books. They have run the gamut from charming fairy tales to Orwellian-like visions of the future, from tales narrated by a malamute dog named McKinley to one narrated by a young Japanese-American girl living in Ohio in the 1950's. Even though these books are written for children, they touch on very adult themes and this is what keeps three generations of women in Kalyna' Book Club fascinated. We talk about personal identity, responsibility to family and community, loss, love and death, the power of ideas and emotions. . . . In short, we talk about life.

Our first book, *The Tale of Despereaux*, told the wonderful story of a diminutive mouse, who indulges in some very un-mouselike behavior: Instead of chewing on books he loves to read them. He lives in a castle and falls in love with the human Princess Pea, the daughter of the king of the castle. Despite the fact that everyone tells Despereaux that it's ridiculous for a mouse to love a princess, he goes on a quest to declare his love for her. This sweet and thoroughly charming book led the members of Kalyna's Book Club to discuss themes such as the desire of children, or adults for that matter, to pursue what is said to be out of their reach and dare to break "never-to-be-broken" rules of conduct. Hasn't each of us, no matter how young or how old, longed to break out of a constricting set of rules or social codes, that curtail our freedom and spontaneity? And after this discussion, Kalyna's Book Club members decided that there is absolutely nothing wrong with a mouse who reads books!

One of our most memorable discussions centered on the book *Kira-Kira*, which I read as I was returning from Kyiv in December of last year. I

Видання Союзу Українок Америки - перевидано в електронному форматі в 2012 році. Архів США - Нью Йорк, Н.Й. США.

had been assisting Secretary of State Condoleeza Rice during her official meetings in the Ukrainian capital and was heading home, exhausted from the frantic pace that is usual for such high-level working visits. I needed to clear my head of discussions of Euro-Atlantic integration and cooperation on proliferation of weapons of mass destruction, so I started reading *Kira-Kira* while waiting in the lounge at Boryspil airport.

The next 11 hours were a blur. The story transported me to the Midwest in the 1950's, and I was mesmerized by the experiences of a Japanese-American family and their two young daughters, Katie and Lynn. It was this book that brought me to tears as Lynn dies of lymphoma and young Katie must continue without her beloved sister. Somewhere over the Atlantic—midpoint in the book as well as midpoint in my journey back home—I wished I had the power to divert the plane straight to New York. I couldn't wait to hear what Kalyna would say about the ethnic discrimination that the Japanese family faced. Could she even relate to this concept? After all, her school is as diverse as could be, with children from Morocco and China and Greece and, yes, from Japan. Their differences are what unites them rather than sets them apart from each other. And when our book club finally met, this theme led to an interesting set of comments from the older members on what it was like being different—i.e. being Ukrainian in America. We also talked about the question of death, which I feared would be very disturbing to Kalyna. Turns out it didn't have nearly the emotional impact on her that it had on the rest of us.

The most recent meeting of Kalyna's Book Club took place just a few months ago, when the whole family gathered for Christmas in the picturesque town of Hunter, New York, in the Catskill Mountains. We discussed *The Giver*, whose author created a future utopian society in which all differences between people, their genuine feelings and emotions, have been bred out of them. They see in black and white, they have no memories of war or suffering, all their needs are taken care of by a committee of "elders" which assigns jobs to people and children to parents. Old people undergo a supposedly joyous ceremony during which they are "released" (read "euthanized").

This book elicited an engrossing conversation about the very essence of life: Is it better to live a life without pain, suffering, and want of any kind if that life lacks emotions and free will, or is it better to suffer through the normal "slings and arrows" human beings endure while having the right to choose, the right to see colors and shades of gray (literally and figuratively), and the right to pleasurable and even painful memories?

But it's not just the books and their content that make Kalyna's Book Club so interesting. For one thing, our meetings are very democratic. Everyone has a chance to speak; everyone's opinion is equally valid; the voice of the 11 year old is just as attentively listened to and considered as the voice of the 50 year old. Mother may not interrupt daughter, and great-aunt must sit quietly while the grandniece speaks. In fact, our age differences almost disappear and something remarkable happens: We become, quite simply, eight interesting women, each with a distinctive take on life, enjoying each other's company.

In the two hours that we discuss the book du jour, we have a chance to step outside our usual roles as the middle child, the matriarch of the family, the "mama," or the "teta." We cast aside the well-worn familial and behavioral relationships that we have become accustomed to (or, perhaps, burdened with) for decades and relate to each other as unique human beings. We feel free to express our opinions, and are—in turn—enriched by the variety of ideas expressed. Funny what a book about a mouse in love can lead to.

Marta N. Zielyk holds the post of Senior Diplomatic Interpreter in the U.S. State Department. All thoughts expressed in this article are her own and do not reflect the views of the U.S. government.

Ms. Zielyk welcomes comments and observations from readers about her articles and can be reached at martaz@rcn.com.

COPING WITH WINTER BLUES: SEASONAL AFFECTIVE DISORDER

by Ihor Magun, M.D., F.A.C.P.

Winter is a time of celebrations, parties, get-togethers, and fun times, but it can simultaneously be a source of sadness, depression, and misery. Winter blues, which are commonly referred to as seasonal affective disorder (SAD), occur when the days are shorter, the nights longer, and the temperature is colder.

SAD affects many individuals and is a recognized medical condition. Its symptoms vary from person to person and can be different every day. Not everyone is affected with the full-spectrum of the disorder, but it can affect us all at some point during the long winter season. Here are several recommendations that can ameliorate that unpleasant state of mind:

Without a doubt, the most effective remedy for SAD is exposure to light. Winter changes the body's production of melatonin, a hormone secreted only at night. Exposure to light suppresses melatonin production and decreases the feeling of being depressed. Maximize your exposure to sunlight; let every ray lift your spirits. Sit by a window. Open shades and curtains. Take a walk outside during daylight hours, soaking in the therapeutic benefit.

One alternative to natural light exposure, recommended for individuals severely affected by SAD, is to invest in a specially designed light box that emits a precise amount of illumination (2,500 lux). These light boxes can be purchased through specialty retailers; the recommended treatment regimen requires exposure of at least 30 minutes.

Another good way to dispel the effects of SAD is to get yourself moving. Physical activity boosts energy and releases mood enhancing endorphins. Try to unwind with yoga or start an indoor exercise activity. Get yourself involved in some "outside of the home" project. It will get you out of the house, spark your imagination, and prevent a feeling of isolation.

Avoid being alone for long periods of time. Call a friend or relative. Reconnect with old acquaintances. Invite them out or plan a simple get together. Also consider helping others; this can be a great mood elevator because it refocuses your attention in a positive way. Call someone who is ill, just to chat. Visit an elderly housebound person. Your call and visit will cheer them up and make you feel better too.

Listen to upbeat music, especially tunes that bring back memories of summer months. Music with engaging or amusing lyrics are quite helpful. Avoid alcohol, which can lower your spirits and may become a crutch. Purchase scented candles that remind you of summer fruits, flowers, or tropical scents.

Color plays an important role in setting a mood. Studies show that that orange and yellow are mood elevators. Make a table centerpiece of brightly colored oranges and lemons. Bring the outdoors in early. Purchase bulbs with growing, blooming flowers and set them where you can enjoy and savor their growth. Enjoy their beauty.

Even if you do not like the cold, try to enjoy the beauty of winter. Snow-covered trees and snowflakes can be enchanting and magical. Above all, remember that the spring thaw is not too far away.

When the advice presented above is not helpful, medical consultation and psychotherapy are strongly recommended. Feeling bad, physically or emotionally, is always unpleasant. Give yourself permission to find professional help that can bring you relief and make you feel better.

Видання Союзу Українок Америки - перевидано в електронному форматі в 2012 році. Архів США - Нью Йорк, Н.Й. США.

НОВИНИ ГОЛОВНОЇ УПРАВИ СОЮЗУ УКРАЇНОК АМЕРИКИ

Голова СУА Ірина КУРОВИЦЬКА

Шановні!

Місяць лютий присвячено українським жінкам-героїням. Що, властиво, означає це слово? Словник української мови дає таке пояснення: видатна людина своїми здібностями і діяльністю, що виявляє відвагу, самовідданість і хоробрість у бою і в праці.

Україна мала багато героїнь, не лише тих, що віддавали життя за батьківщину, але й тих матерів, які зуміли виховати покоління і передати цінности нашого народу своїм дітям та внукам. Це жінки, які творили українські інституції, школи, церкви, щоб допомогти задержати дітей у своєму рідному середовищі. Часи міняються, колись в Америці велика допомога у вихованні дітей в українському дусі йшла від наших церковних інституцій. Сьогодні українська школа стає інтернаціональною, де колядки на концерті співаються різними мовами, навіть деклямації проводять російською. Невже ми стаємо такі космополітальні, що школа, яку будували наші батьки для того, щоб українська молодь почувалася гордою і певною свого походження, тепер пропадає?! У цьому місяці, шановні мами, поміркуйте, як ви зможете затримати цей український дух у наших інституціях і не допускайте, щоб російська мова проривалася в наші кола. Вистарчає такого і в Україні.

З початком січня я одержала приголомшливу вістку від дослідника Візантійського Православ'я д-р Оленки Певної, яку ми у 2005 р. відзначили на XXVII Конвенції СУА в Олбані, Н.-Й. як молоду жінку, що здобула надзвичайні успіхи у своїй кар'єрі. Вона повідомляє, що отримала тривожну вістку від колеги з Києва відносно реставрації української історичної пам'ятки з дванадцятого століття, а саме – церкви-пам'ятника св. Кирила з Александрії. Ця церква була частиною комплексу св. Софії під протекторатом ЮНЕСКО. Без відповідного рішення її було передано УПЦ Московського Патріярхату, який планує зруйнувати цю історичну українську пам'ятку через перебудову.

Церква за словами д-р Певної збудована княжною Марією Мстиславівною і її чоловіком та стала місцем поховання княжної та її нащадків.

Ця церква є найважливішою пам'яткою дванадцятого століття в Україні не лише Київської Руси, але рівночасно середньовічного візантійського мистецтва.

Ми Вам переслали зразки листів та адреси, кому висилати свої протести. Надіємося, що кожна членка нашої організації вже підписала таку заяву.

13 грудня у Вашінґтоні відбулося закриття Комітету привітання Президента України Віктора Ющенка та його дружини Катерини. 5 організацій підписували контракт із готелем на Президентський бенкет, і якби був недобір, то ті організації мусіли б покрити кошти. На щастя, недобору не сталося, а був відносно великий прихід, – треба було вирішити, де ці гроші спрямувати. З огляду на те, що 5 організацій не погодилися дати на одну ціль, вирішили розділити на 5 організацій – УККА, УАКР, СУА, фундація „Україна і США" та Вашінґтонська Група. Всі вирішили (оскільки прибуток був із бенкету Президента України) – гроші мусять повернутися в якійсь формі в Україну протягом п'яти років. Кожен із голів організацій має подати думку, в якій формі будуть використані гроші. Голова УККА Михайло Савків заявив, що частина з призначених на УККА піде на пам'ятник Голодомору у Вашінґтоні. Від СУА я сказала, що наша частина буде використана на стипендії для докторських праць з українських дисциплін в Україні, особливо на праці на теми „Голодомору", бо наближається 75-ліття цієї трагедії. УАКР, фундація „Україна і США" та Вашінґтонська Група ще не були певні, в якій формі вони проведуть програму. У проєкті СУА є створення комісії, яка буде розшукувати студентів – особливо тих, які не можуть оплатити собі навчання.

22 грудня референтка суспільної опіки Дарія Дроздовська і голова СУА відбули зустріч із Олею Вівчар у Нью-Йорку. Оля – молода дівчина з Дніпропетровська – прибула минулого лютого до

Америки на лікування у Сан-Франціско. Тому що Оля перелітала через Нью-Йорк, пані Тері з Сан-Франціско звернулася до мене з проханням зустріти Олю на летовищі й допомогти їй дістатися до другого літака. Ганя Кріль, вільна членка СУА, та І. Куровицька поїхали в аеропорт Кеннеді зустріти молоду дівчину та познайомитися з нею. Тут мушу ствердити, що працівники української лінії „Аеросвіт", які безкоштовно привезли дівчину, дуже старанно нею опікувалися, тож нам не було потреби її перевозити.

Під час короткої зустрічі з Олею ми передали від СУА 500 дол. і маленькі дарунки та попрощалися з нею, а вона полетіла до Сан-Франціско.

У процесі її лікування нас постійно повідомляли, як вона видужує. Оля успішно відбула декілька операцій, і коли ми зустріли її в Нью-Йорку в реставрації, вона ще не могла ходити без милиць, але вже стала на шлях виздоровлення. Про Олю писали в пресі, українській та англійській, а також публікувалося звернення, щоб допомогти їй фінансово. До СУА прийшли пожертви, які ми передали під час нашої зустрічі та закупили маленький дарунок.

Від СУА складаю сердечну подяку Богданові Яремкові та Каті Атамановій, які так гарно опікувалися Олею під час її побуту в Нью-Йорку та 24 грудня відвезли її в аеропорт.

Радіо „Голос Америки", як щорічно, так і цього року, в особі радіожурналістки Анни Дидик-Петренко звернулося до мене з пропозицією передати різдвяний привіт в Україну, що я з великою приємністю зробила. Щиро дякую Анні Дидик та радіо „Голос Америки" за нагоду передати святкові привітання Україні.

Кінчаючи своє слово, хочу подякувати всім, хто бажав СУА та мені особисто радісних свят Різдва Христового та Нового Року. Дякую!

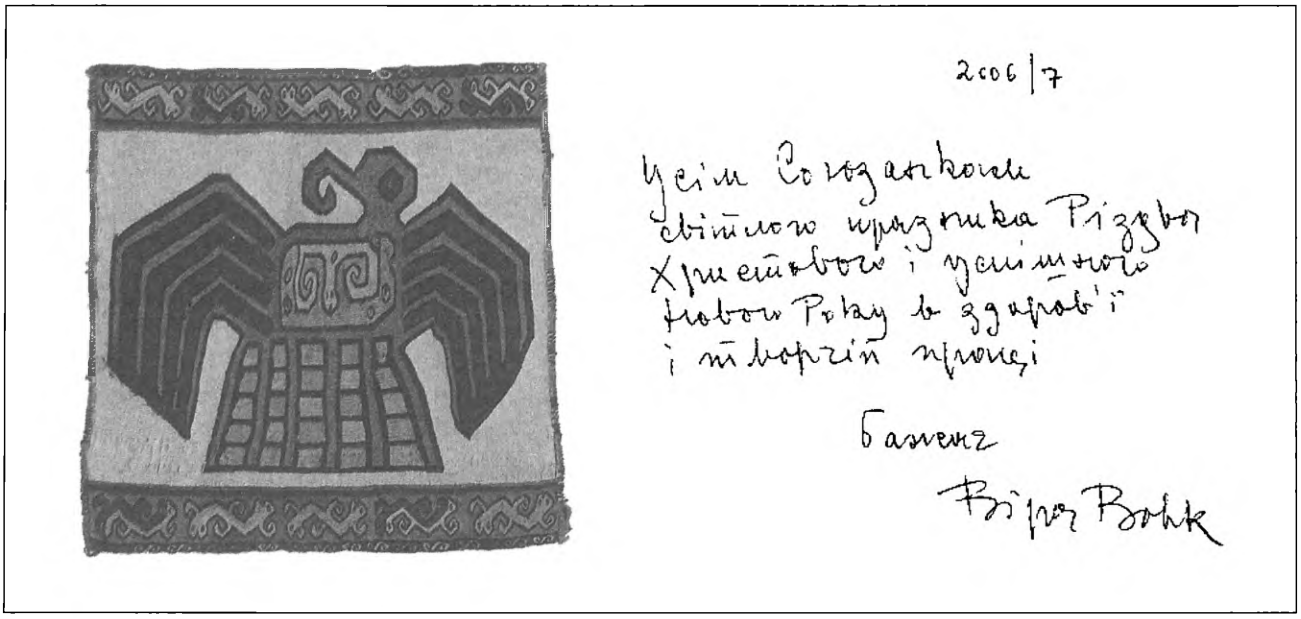

Зі святами Різдва Христового і Новим Роком
нас привітали представники Уряду України,
громадські організації, Союз Українок та наші Округи, Відділи і членство.
Сердечно дякуємо!

Екзекутива СУА
Редколегія і Редакція журналу "Наше Життя".

Видання Союзу Українок Америки - перевидано в електронному форматі в 2012 році. Архів СУА - Ню Йорк, Н.Й. США.

ДІЯЛЬНІСТЬ ОКРУГ І ВІДДІЛІВ СУА

УКРАЇНСЬКА ЯЛИНКА 65-ГО ВІДДІЛУ СУА НА ФЕСТИВАЛІ ЯЛИНОК У МАДЯРСЬКОМУ МУЗЕЇ

Мадярський музей в Нью-Брансвіку улаштовує кожного року фестиваль ялинок, в якому беруть участь різні національні групи, а у тому числі також 65-й Відділ СУА. Ялинку прибрали голова Відділу Наталія Головінська та наші членки Мирослава Стойко і Софія Ленишин.

Завжди стараємося прибрати ялинку в національному дусі. Цього року фестиваль ялинок був спільний із виставкою картин і світлин з нагоди 50-ліття Мадярської революції. Передбачалося багато відвідувачів, тож ми хотіли прикрасити нашу ялинку по-особливому. Координатором цієї акції була мисткиня Мирослава Стойко. На вершку ялинки був ангел у вишиванці, на галузках – золоті горішки, червоні яблучка, маленькі вишивані рушнички та різні геометричні вишивані прикраси, які виконала Катерина Бацвин, у додатку – маленькі ікони, прикрашені вишиваними рушничками. Наші членки мисткині М. Стойко і Д. Борст виготовили 20 тонесеньких дощинок, намалювали їх різними кольорами і на них наліпили копії ікон, які намалювала М. Стойко. Іконки прибрали вишиваними рушничками, як це робили колись в Україні. Під ялинкою поставили вертеп та козака з дівчиною у народньому вбранні, на столику поруч ялинки стояв різьблений свічник та ікона, прикрашена рушничком (ікона роботи М. Стойко), у керамічній вазі китиця колосся пшениці.

Відкриття фестивалю відбулося 2 грудня 2006 р. за участи численних гостей різних національностей. Після короткої програми Музей гостив присутніх солодощами і кавою, а наші союзянки додали також традиційне різдвяне печиво.

Відвідувачі Музею з цікавістю розглядали нашу ялинку, особливо захоплювалися маленькими іконами. Ми пояснювали, що іконописання мало велику пошану в нашого народу, ікони, прикрашені вишиваними рушниками, висіли в кожній українській оселі. Один студент із

Ялинка 65-го Відділу СУА.

"Mason Gross school of arts" при Ратґерському університеті назвав нашу ялинку унікальною, а директор Музею сказала, що школярі з різних шкіл відвідують Музей, – це просто нагорода для нас за нашу працю.

Музей видав малий каталог із гарно описаними різдвяними звичаями усіх груп, які брали участь у фестивалі. Ми отримали подяку за участь у фестивалі.

***Ольга Городецька**, пресова референтка 65-го Відділу СУА.*

Лелеки повертаються додому

Степан і Стефанія Лопухи (у центрі).

Листопадові сходини 1-го Відділу СУА були дещо відмінними від звичайних. Наша союзянка Стефанія Лопух повертається в Україну, і ми зібралися, щоб подякувати їй за багаторічну працю. За 10 років праці у Відділі всі здружилися з нею. Стефанія була основним організатором усіх наших святкових програм, її сценарії були завжди цікаві й високопатріотичні, а виконання пісень та різних композицій – на мистецькому рівні.

Назавжди запам'яталися свята Просфори, День Матері, свято Героїнь.

С. Лопух була активна і при церкві св. Юра: співала в церковному хорі, брала участь у підготовці програм парохіяльних урочистостей. Вона склала оригінальні театралізовані програми зі справжніми „Маланкою" і „Козою", „великодніми кошичками", які радісно сприймали дорослі й діти.

Стефанія має чудовий голос, знає багато старовинних і сучасних пісень, колядок, стрілецьких пісень, була однією з ініціяторів ансамблю „Українська родина". Тільки на останній зустрічі ми довідалися, що це вона навчила їх усіх співати стрілецьких і повстанських пісень, що стали основою їхніх успіхів.

Сама Стефанія – надзвичайно скромна, але по-справжньому ділова. Вона воліє, щоб її добрі справи було записано на скрижалях Всевишнього, тому завжди старанно й тихо робить свою справу. Відчуває себе щасливою і вдячною Всевишньому, що поблагословив її улюбленим чоловіком та добрими дітьми.

Не кожен має щастя відзначити „золоте весілля" в родинному і товариському колі, а наш Відділ радо вітав її з цим ювілеєм 2005 р.

Ми були зворушені, коли довідалися (там же, на сходинах) від її друзів, що на честь „Золотого весілля" син Василь і невістка Людмила зробили батькам приємну несподіванку, подарувавши церкві Пресвятого Серця Христового (м. Заліщики) ікону св. Параскевії-П'ятниці – покровительки родинного життя з побажаннями, щоб кожна пара, яка вінчатиметься у цій церкві, була щаслива й дожила до свого „Золотого весілля" (будівництвом церкви керував Степан Лопух).

Голова 1-го відділу О. Дейнеко щиро дякувала нашій членці за її велику працю впродовж 10 років, вона справді була гордістю Відділу й Округи. Ми дарували їй квіти, висловлювали подяки і побажання на дорогу.

Видання Союзу Українок Америки - перевидано в електронному форматі в 2012 році. Архів СУА - Нью Йорк, Н.Й. США.

Справжньою несподіванкою цих незвичайних сходин була поява її друзів – членів ансамблю „Українська родина": Ігоря, Надійки і Наталі Павлишиних; Михайла і Лесі Прадивусів, Слави Гірняк, Олени Лозової, Марії Польної.

Вони прийшли з квітами і подарунками, привітали піснями і віршами, в яких висловлювали своїй подрузі любов і пошану. Вона справді була душею цього колективу.

Зустріч була дуже гарна, але ми сумували і не хотіли розходитися.

На запитання, чи хочеться від'їжджати з Америки, пані Стефанія щиро відповіла: „Так, трохи жалкую, бо тут багато друзів, праця, насичене і цікаве громадське життя, але в Україні моя дочка, онуки і правнучка. Там родина і давні друзі, мої посестри з Заліщицького відділу Союзу Українок, там також є жіночий ансамбль.

Ми кажемо їй – до побачення. Хай щастить Вам, пані Стефаніє!

***Ольга Кузишин**, пресова референтка 1-го Відділу СУА.*

Прощання зі Стефанією Лопух. Зліва: Стефанія Семущак, Марія Савицька, Параня Сусь і Ганя Сєрант. Стоїть Почесна Членка 1-го Відділу Стефанія Лопух.

ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ

1-й ВІДДІЛ СУА, Нью-Йорк

3 грудня 2006 р. відбулися загальні збори 1-го Відділу СУА у Нью-Йорку. Голова Відділу Ольга Дейнеко відкрила збори молитвою, повідомила, що збори є правосильними, привітала присутніх і представила голову Окружної Управи Надію Савчук. Попросила однохвилинною мовчанкою вшанувати пам'ять членок 1-го Відділу, які відійшли у вічність та прочитала поему в пошані цих членок.

Головувала на зборах Леся Ґой, секретарювала Оксана Макарук. Звіти Управи Відділу і Контрольної комісії було прийнято одноголосно. Запрошена до слова голова Округи Надія Савчук сказала, що 1-й Відділ СУА від часу заснування працює похвально, сьогодні має вже 58 членок і далі веде інтенсивну працю.

Голова Номінаційної комісії Леся Барабаш зачитала список нової Управи Відділу.

До Управи Відділу вибрали: Марія Лихач – голова Відділу, Ганя Сєрант – заступниця голови, Оксана Макарук – протоколярна секретарка, Стефанія Семущак – кореспонденційна секретарка, Леся Ґой і Марія Маслович – скарбники.

Референтки: Ольга Дейнеко – культосвітня, Ольга Костельник – імпрезова, Соня Вацик і Дарія Ракуча – суспільної опіки, Ольга Кузишин – пресова, Параня Сусь – стипендійна, Леся Барабаш – мистецько-музейна, Марія Савицька – організаційна, Маріяна Задоянна – архівар.

Господарська референтура: Катруся Лис, Марія Соловій, Ганя Сєрант, Параня Сусь, Леся Ґой.

Контрольна комісія: Стефанія Гуменюк (голова), Лідія Магун, Параня Сусь, Іванна Мачай, Марія Федірко, Марія Качунь (членки).

Нововибрана голова подякувала за вибір і попросила всіх членок до дружньої співпраці.

Леся Ґой подякувала Ользі Дейнеко за працю і від імені 1-го Відділу вручила їй грамоту „Почесного головства" 1-го Відділу СУА. Стефанії Лопух, яка 10 років працювала культосвітньою референткою Відділу, вручила грамоту „Почесної членки" 1-го Відділу СУА.

При каві і солодощах членки Відділу ще довго не розходилися домів.

Леся Ґой.

120-й ВІДДІЛ ім. ІРИНИ СЕНИК в Рочестері, Н.Й.

Кожного року в нашому журналі „Наше Життя" перечитую Хроніки Округ, бо цікавить мене праця союзянок у різних містах. В останній Хроніці Округи Північного Нью-Йорку дуже коротко описано працю 120-го Відділу – наймолодшого в Рочестері, Н.Й.

Я цікавлюся цим Віділом, бо вже 3 рази, на їхнє запрошення прочитала їм доповіді про значення Статуту СУА, українські різдвяні звичаї та про теперішні обставини в Україні.

Була на двох доповідях молодих учасниць виборів в Україні 2004 р. Багато років уже відвідую імпрези, які влаштовує „Світличка" 120-ого Відділу.

Сьогодні я дуже хочу описати працю цілого Відділу, як і поодиноких членок, бо справді їм то належиться.

120-ий Відділ ім. Ірини Сеник мав нагоду вітати Ірину Сеник під час її приїзду до Рочестеру, щоб отримати грамоту жінки героїні, коли американська організація „100 героїнь" вибрала з-поміж 500 зголошених жінок-героїнь різних народів Ірину Сеник як одну із 100.

Найбільшою гордістю цього Відділу є „Світличка", яку Відділ провадить більше 20 літ. Тепер учительками є Никол Рідель і Ляриса Чолач, членки Відділу. Виховною референткою в Управі Відділу є Марійка Рідель. Вона кожної суботи буває у „Світличці", займається адміністрацією і допомагає, коли виникне потреба. З нагоди відкриття Українського Музею в Нью-Йорку з каси „Світлички" подарували 5 тисяч дол. на дитячу бібліотеку при Музею. У цьому році вислали 500 дол. на Стипендійну акцію СУА та 1,000 дол. для сиріт в Україні.

Для підсилення каси Відділу членки двічі річно влаштовують продажі печива (самі випікають), також влаштовують льотерію з мистецькими творами.

Багато допомагає учителькам „Світлички" співосновниця Відділу Дарія Ганушевська, учителька Lincoln School #22 in Rochester, яка працює вже 30 років і більшість з них вела першу клясу. Тепер має позицію Teacher/ELA Specialist. Дарія була виховною референткою 12 років і своє знання предавала молодим учителькам, а це великою мірою допомагало поставити „Світличку" на високий рівень. Навчання переорганізували, особливо у старшій групі (5 років), бо ті діти по одній годині навчання приготовляються до 1-ї кляси Школи українознавства. При навчанні використовується книжка „Мандруємо з Ведмедиком", яку видав 120-ий Відділ. У червні „Світличка" вчила 10 дітей української мови, хоча між ними були тільки англомовні діти.

Книжку про ведмедика можна отримати у крамничці „Союзівки" і в Управі Відділу.

120-й Відділ має тільки 12 членок. Вони разом і кожна з них працюють у різних ділянках українського мистецтва. Голова Ірина Грасман виготовляє гердани, пише писанки і влаштовує покази для неукраїнців в Рочестері та в інших місцевостях. Дарія Ганушевська малює кераміку і влаштувала такі курси у Школі українознавства, а під час вакацій працює з дітьми у таборах на „Союзівці", де також мала велику виставку своєї кераміки. Д-р Христина Гошовська, довголітня учителька гімназії, постаралася про ґрент у сумі 10,000 дол. від штату Нью-Йорку для допомоги навчання українських дітей у гімназіях без знання англійської мови. Ця праця дала чудові успіхи, бо вже декотрі діти є в університетах. Членки цікавляться політикою, і Лідія Джус, вибрана на Councilwoman Town

Діти на святі св. Миколая.

Видання Союзу Українок Америки - перевидано в електронному форматі в 2012 році. Архів СУА - Нью Йорк, Н.Й. США.

Закінчення року у „Світличці". Учительки Ляриса Чолган і Никол Рідель.

of Irondequoit, завжди у вишиванці пропагує українські справи. Інші членки активні в українській громаді. Леся Телега вибрана до директорії Української Федеральної Кредитної Спілки, Ірина Грасман є членкою Осередку Української Спадщини „Мозаїка" і допомагає в крамничці. Зіна Джус де Бол і Дарія Ганушевська працюють на важливих посадах у своїх парафіях.

У березні Дарія, Христина та Ірина влаштували виставку українських виробів у Connect the World – International Festival at Nazareth College in Rochester. Тепер працюють над виставкою в Українській Кредитовій Спілці.

Були роки, коли „Світличку" відвідувало понад 30 дітей. Кожного року число дітей міняється. У цьому шкільному році є 15 дітей віком 3–5 років, із них п'ятеро перейде до школи у червні 2007 р.

Вчительки „Світлички" старанно опрацьовують навчання дітей. Кожного тижня кляса має якусь певну тему, що включає казку, спів і майстрування. Це є підготовою до таких заходів у шкільному році. У жовтні прогулька з родичами на фарму, де діти вибирають собі гарбузи, а при кінці жовтня мають малу маскараду в клясі. У грудні слідує зустріч зі св. Миколаєм і ангеликом. Перед святами Воскресення Христового діти приготовляють традиційні кошички для посвячення, у травні вшановують День Матері, а в червні – закінчення шкільного року. Кожна імпреза підготована з піснями чи оркестрою з різними інструментами при акомпаніяменті гітари, фортепіяну або бандури учительки Никол Рідель. Програми завжди нові, й до кожної імпрези сцену прикрашають робітками дітей.

Дарунки від св. Миколая всі однакові, як і для випускників, приготовляє і оплачує адміністрація „Світлички", що оплачує також усі речі для навчання. У всіх подарунках обов'язково є книжка українською мовою.

Остання зустріч зі св. Миколаєм мене дуже зворушила. Коли появився св. Миколай із ангеликом, діти коло ялинки заспівали пісню „О, хто, хто Миколая любить" – всі співали гарно і голосно, без мікрофонів. Були й інші пісні, бо Никол вибирає відповідні віршики, укладає мельодію, і діти, навіть ті, що не знають української мови, чудово співають, краще, як говорили б віршики. Цим способом легше вчити нову мову. На сцені всюди є дитячі кріселка, і діти знають свої місця. Це так зворушує, як діти відспівають і швидко повертаються на свої місця. Вступ на виступи вільний. Після виступу є кава, вода чи соки з солодощами.

Батьки радіють з успіхів дітей і радо привозять їх кожної суботи (приміщення в школі св. Йосафата, одна кімнатка і дозвіл уживати велику залю). Кімнатка чудово прикрашена в українському стилі.

Дуже приємно, що нова еміграція приводить своїх дітей до „Світлички". На залі було багато батьків із маленькими дітьми (від немовлят до двох років). Маємо велику надію, що „Світличка" 120-го Відділу буде дальше навчати української мови, наших традицій та плекати любов до України.

Заохочую всіх жінок і дівчат вписатися до 120-го Відділу, бо це буде заохотою до дальшої праці та старання, щоб Відділ збільшився до 25 членок і більше, бо за пару років буде 25-літний ювілей 120-го Відділу. Щасти їм Боже.

***Ірина Руснак**, Почесна членка СУА.*

ПЕРЕСТУПИЛИ МЕЖУ ВІЧНОСТИ

МАРІЯ СІВАК

ЄВА ІВАНИЦЬКА-ЛУЖНЯК

Марія СІвак, з дому Палівода, народилася 1899 р. в родині Онуфрія, який був довголітнім вітом у селі Лани, і Агафії Добрянської-Палівода в селі Лани, повіт Бібрка, на Львівщині.

До Америки приїхала 1921 р. молодою дівчиною до брата Василя, який мешкав у Детройті. 1922 р. вийшла заміж за Йосифа Сівака, виховала двох синів Івана і Йосифа. Провадили з чоловіком їдальню. Чоловік помер 1944 р., молодший син – 1947 р., проживши тільки 16 років. Марія переживала з великим болем ці втрати, намагалася приглушити біль щоденною працею, а старший син був тоді в американській армії в Німеччині. Марія продовжувала провадити їдальню аж до пенсії.

Марія вступила до 23-го Відділу СУА у 1955 р. і стала відразу фінансовою секретаркою, була нею упродовж 14 років.

1980 р. Марія мала нещасливий автомобільний випадок і довго лікувалася у лікарні. Опісля переїхала мешкати до сина Івана з невісткою Беатрис, які займають відповідальні посади у фабриці.

Хоч Марія і віддалилася від української громади, та була членкою 23-го Відділу, СУА, членкою парафії св. Івана Хрестителя, членкою клюбу емеритів при парафії аж до його розв'язання. Син привозив її майже на всі імпрези 23-го Відділу.

Написавши свою біографію, Марія Сивак залишила 90 дол. на Пресовий Фонд журналу "Наше Життя" і лист свій закінчила словами: "Нехай Бог благословляє Вас усіх на многі і благі літа!"

12 жовтня 2006 р. несподівано упокоїлась Єва.

Мешкала довгі роки у Маямі, була активною членкою 17-го Відділу СУА ім. Олени Теліги. Перенеслася до Норт Порту, щоб жити з родиною.

Пригадую Єву ще зі Львова зі славної Головної гімназії, де ми разом вчилися. Єва була привітна, ввічлива, весела. Дуже молодою вийшла заміж за відомого спортовця Богдана Лужняка.

Під час війни еміґрували, жили в таборі Ляндек у Тиролі. Єва виховувала синів і брала участь у таборовому житті. У п'ятдесятих роках родина Лужняків переїхала до Америки і поселилася у промисловому містечку Ютика, Н. Й.

1952 р. засновано Відділ СУА, головою якого стала Іванна Рожанковська, Єва стала вільною членкою Відділу. Родина мешкала у Кліфтоні, Н. Дж., а відтак переселилися до Маямі, Фл. Тут Єва була багато років заступницею голови 17-го Відділу СУА. Ніколи не відмовлялася від праці чи пожертви на добродійну ціль. Переїхавши до Норт Порта, включилася в громадську працю. ➔

Цю інформацію передала сестра Марія-Бернарда, додавши:

Марія Сівак завжди ревно працювала для Союзу Українок Америки і завжди згадувала, як любила цю організацію.

Померла Марія Сівак на 107-у році життя, була свідомою до самої смерти.

Сестра Марія-Бернарда.

Видання Союзу Українок Америки - перевидано в електронному форматі в 2012 році. Архів СУА - Ню Йорк, Н.Й. США.

Чоловік Єви захворів і помер. Єва дуже важко переживала втрату улюбленого чоловіка. 12 жовтня відійшла у вічність.

Вічна їй пам'ять.

Мирослава Тершаковець,
членка 17-го Відділу СУА.

ОЛЬГА ПЛАТОШ-СТЕТКЕВИЧ

4 вересня 2006 р. відійшла у вічність членка колишнього 93-го Відділу СУА у Гартфорді св. п. Ольга Платош-Стеткевич.

Народилася Оля 6 січня 1912 р. у Західній Україні в околиці Перемишля. Після воєнної скитальщини у 1949 році приїхала з чоловіком Володимиром і сином Романом до Америки і замешкала у Гартфорді. Після довшого часу Оля почала заохочувати жіноцтво до організаційного життя. Пригадую одну неділю, коли батьки відвідували своїх дітей у пластовому таборі на „Бобрівці", Оля згуртувала жінок і почала намовляти їх до заснування Відділу СУА у Гартфорді. Старання її увінчалися успіхом, і 23 жовтня 1966 р. заснувався наш 93-й Відділ СУА. Першою головою і упродовж шести років була Оля. Початки були дуже важкі: довший час, у якому не було зорганізованого громадського життя, важко було урухомити працю у Відділі, але з кожним роком ставало краще, все налагодилося і попливло спокійним руслом. Тоді Оля почала думати над зорганізуванням округи.

У 1972 році стараннями Олі засновано Округу Нової Англії. Першою головою знову ж таки стала Ольга Платош. Праця у Відділі була дуже різноманітна, членки бралися до неї з повною енергією і завзяттям, але минали роки, а праця весь час сповільнювалася. Після 30 років існування вирішили розв'язати Відділ, бо деякі членки вже відійшли у вічність, а ті, що залишилися, вже не могли продовжувати працю так, як колись. До таких належала і Оля. За кілька років після смерти чоловіка Володимира Платоша Оля вийшла заміж за Льва Стеткевича, але у 2005 році вдруге овдовіла. Залишилася сама. Останні роки прожила у своїй хаті, весь час мала опіку.

Померла Оля 4 вересня 2006 року. Була дуже спокійної і лагідної вдачі – така ж і була її смерть.

Залишила у смутку сина Романа з дружиною Софією, онуків Дем'яна, Павла і Марка та правнука.

У похоронному заведенні попрощала її колишня голова 93-го Відділу СУА Володимира Теслюк словами:

На погідному блакиті сірий шнурок журавлів,
ніби тихий плач по літі, чути їх далекий спів...

Цей вірш Б. Лепкого насичений прощанням і тугою. Сьогодні зі сумом прощаємося з нашою дорогою і довголітньою, невтомною і заслуженою членкою СУА – Олею Платош-Стеткевич. На хвилинку перенесімося думками у наше минуле. Перед очима замайоріє ключ журавлів з провідником, що летить попереду в далекий вирій. Цей ключ – актив нашого проріджeного 93-го Відділу СУА, а його провідниця Оля Платош-Стеткевич уже приєдналася до ключа у блакитно-небесний Господній вирій. Оля – співзасновниця і довголітня голова 93-го Відділу ім. Олени Степанів, перша довголітня голова новоствореної Округи СУА Нової Англії, Почесна членка СУА. Годі тут вичислити її почини й задуми, її активність і участь у праці для росту й значення Відділу, охарактеризувати її жертовність. Упродовж двадцяти років була спонзором стипендійної акції СУА, обов'язковість і наполегливість, глибока національна свідомість і патріотизм та понад усе прив'язаність до свого обряду і церкви. Оля залишила по собі багату спадщину, а саме, як працювати на громадській ниві для загального добра і доброго імені української спільноти. У родинному житті була вона зразковою матір'ю, бабунею, прабабунею.

Родині від членок колишнього 93-го Відділу СУА ім. Олени Степанів, 106-го Відділу СУА ім. Олени Теліги та Округи Нової Англії складаємо щирі співчуття.

Похоронні відправи відбулися у церкві св. Михаїла в Гартфорді й на українському цвинтарі

св. Івана у Ґлястонбері. Над могилою бабуні улюблений онук Павло прочитав вірш В. Сосюри "Я не боюсь смерті...". Цей вірш дуже любила Оля...

Тризна відбулася в Українському народному домі, де у світлу пам'ять Олі родина і приятелі склали 1,785 дол. на Український Музей в Нью-Йорку.

Син Роман подякував присутнім за вшанування пам'яті матері.

Спи, дорога Олю, нехай американська земля буде тобі легкою.

Вічна Їй пам'ять!

Ярослава Кукіль.

ЮЛІЯ КОСТИШИН

І знову у спокійну, тиху листопадову осінь відлетів у вирій ще один листочок – дорога наша союзянка, основоположниця 56-го Відділу СУА у Норт-Порті, Фл., Юлія Костишин.

Світлої пам'яті Юлія народилася 25 травня 1920 року в місті Броди в Галичині. У Бродах минули її дитячі та юнацькі роки, там здобула середню освіту і почала працювати бухгалтером на деревообробній фабриці. 1943 р. вийшла заміж за однокласника Петра Костишина.

Страхіття Другої світової війни примусили родину Костишинів із маленьким дворічним синочком Олександром-Юрієм (1944 р.) податися на Захід. У Реґнсбурзі в Німеччині деякий час родина перебувала у таборі ДіПі, де народився другий син Борис-Богдан (1946 р.).

1950 р. родина Костишиних щасливо приїхала до Америки та поселилася в Пассейку, Н.-Дж., який став для них другою Батьківщиною.

Юлія виховувала синів в українському дусі: вони відвідували українську церкву, пласт, школу. Коли сини підросли, Юлія почала працювати у фармацевтичній компанії.

1977 р. Юлія овдовіла, почала втрачати здоров'я, тож 1992 р. вирішила переїхати до соняшної Фльоріди. Серед української громади Норт Порту Юлія працювала для загального добра – у громаді, у церкві, стала членкою основницею 56-го Відділу СУА.

Велике горе постигло Юлію, коли 2005 р. втратила старшого сина Олександра-Юрія. Після цієї трагедії частіше хворіла, а 21 листопада 2006 р., прийнявши Найсвятіші тайни, відійшла у вічність.

Син Борис-Богдан з дружиною Катлін та внуки прощалися зі своєю мамою і бабусею.

Понад п'ятдесят союзянок прощалися зі своєю посестрою традиційними у нашому Відділі білими гвоздиками на вічний спочинок...

Галина Король,
пресова референтка Відділу.

Спростування

У жовтневому числі (2006 р.) "Нашого Життя", у некролозі Анастазії Хариш (стор. 28, права колонка, друга лінійка зверху) слід читати: У Чікаго Туся приятелювала з родинами **Дзидзанів**.

У листопадовому числі (2006 р.) нашого журналу (стор. 29, ліва колонка, третя пожертва) слід читати: Замість квітів на могилу **бл. п. Лесі Пасічняк** складаю **50 дол. Дарія Струк-Гусар**.

У грудневому числі (2006 р.) "Нашого Життя" було пропущено пожертву:

У світлу пам'ять **бл. п. Оксани Шандор,** членки 65-го Відділу СУА замість квітів на могилу склали пожертви на Пресовий Фонд журналу для забезпечення його майбутнього. **По 50 дол.** – Ольга Городецька, Слава Стойко, Іван і Наталка Головінські, Іванна Ратич; **по 20 дол.** – Петро і Стефанія Левки, Ірина Старожитник, Василь і Ольга Хомути, Дора Борст, Осип і Надя Рінники; **10 дол.** – Марія Цісик. **Разом 360 дол.**

Родині висловлюємо щирі співчуття.

Іванна Ратич, скарбник Відділу.

Просимо ласкаво вибачити за недогляд. **Ред.**

Видання Союзу Українок Америки - перевидано в електронному форматі в 2012 році. Архів СУА - Ню Йорк, Н.Й. США.

ДОБРОДІЙСТВО

ПРЕСОВИЙ ФОНД ЖУРНАЛУ „НАШЕ ЖИТТЯ"

Пожертви за грудень

У світлу пам'ять наших дорогих приятелів **бл. п. Мілі і Романа Рогожів** складаємо **100 дол.** на Пресовий Фонд журналу „Наше Життя". Улюбленим Ганнусі і Андрієві з родинами висловлюємо глибокі співчуття. **Наталя Возняк** з родиною.

У світлу пам'ять **Богдана Дем'янчука** складаємо **25 дол.** на Пресовий Фонд журналу „Наше Життя". **Григорій і Розалія Головки.**

У світлу пам'ять довголітньої і незабутньої членки 28-го Відділу СУА **бл. п. Ірени Качмарської**, яка відійшла у вічність 2 березня 2006 р., членки Відділу склали пожертви на Пресовий Фонд журналу „Наше Життя": **50 дол.** – Надія Бігун; **35 дол.** – Ольга Цегельська; **30 дол.** – Люба Лапичак; **по 25 дол.** – 28-й Відділ СУА, Таіса Богданська, Марія Семанишин, Таісса Турянська, Євгенія Шпирка, Леся Падковська; **20 дол.** – Марія Огоновська, Іванна Гамуляк. **Разом 305 дол.** Родині висловлюємо найщиріші співчуття.

Леся Падковська, скарбник Відділу.

У світлу пам'ять членки 22-го Відділу СУА у Чікаго **Галини Пачовської** складаємо **120 дол.** на Пресовий Фонд журналу „Наше Життя": **25 дол.** – 22-й Відділ СУА; **по 20 дол.** – Дарія Менцінська, Надія Дзидзан; **по 10 дол.** – Ліна Басюк, Оксана Мельник, Олена Харкевич, Любомира Шеремета; **по 5 дол.** – Осипа Бабій, Ірена Мицик, Ангелина Самбірська.

Оксана Мельник, скарбник Відділу.

У пам'ять **бл. п. Данила Більовщука,** чоловіка членки Управи Округи Нью-Джерзі Люби Більовщук, складаємо **105 дол.** на Пресовий Фонд журналу „Наше Життя".

Управа Округи СУА Нью-Джерзі.
Ліда Крамарчук, скарбник.

У пам'ять нашої доні **бл. п. Каті Кузьо** складаю **60 дол.** на Пресовий Фонд журналу „Наше Життя". **Мирослава Кузьо**.

На Пресовий Фонд журналу „Наше Життя" склали: Марійка Васічко – **5 дол.**, Вірляна Ткач – **10 дол.**, Ксеня Гапій – **20 дол.**, Олена Турула – **30 дол.**, Марта Мулик-Бахсер – **50 дол.**

На могилу дорогої швагерки **Ірени Качмарської** замість квітів складаю **100 дол.** (через 56-й Відділ СУА в Норт Порт) на Пресовий Фонд журналу "Наше Життя". Сестрі Марії Огоновській і всій родині висловлюю щирі співчуття. **Анна Качмарська.**

У світлу пам'ять **бл. п. Еви Лужняк** на Пресовий Фонд журналу склали: **50 дол.** – 17-й Відділ СУА; **по 25 дол.** – Т. Гурин, А. Івашко; **по 20 дол.** – І. Ракуш, О. Іваницька, Л. Маринюк, І. Дзюбинська, М. Тершаковець, **10 дол.** – М. Ганкевич; **5 дол.** – Л. і М. Венгльовські. **Разом 215 дол.**

Збірку провела **Ірина Ракуш**.

ЩИРО ДЯКУЄМО!
Екзекутива Союзу Українок Америки

СУСПІЛЬНА ОПІКА СУА

Пожертви за грудень 2006 р.

Управа і членки 49-го Відділу СУА ім. Ольги Басараб у Боффало, Н.-Й. склали **100 дол.** на потреби сиріт у Боснії для вшанування пам'яті **Марії Процик**, дружини пароха церкви св. Миколая у Боффало о. Мар'яна Процика.

Марія Процик народилася в Боснії, малою дівчинкою осиротіла, а 29 листопада 2006 р., проживши 50 років, осиротила чоловіка о. Мар'яна і дітей Пилипа, Олександра, Степана, Марію, Надію та Йосифа. Родині висловлюємо щирі співчуття.

Вічна нехай буде пам'ять про неї.

За 49-й Відділ СУА у Боффало
Уляна Лоза, голова Відділу.

ДОПОМОГА СИРОТАМ В УКРАЇНІ

У пам'ять **Меланії Покорської**, матері членки 90-го Відділу СУА Віри Левицької-Кліш, членка 90-го Відділу СУА у Філядельфії **Ірина Семенюк-Бойко** склала **50 дол.** для допомоги сиротам вУкраїні.

Віра Савчин, скарбник Відділу.

З нагоди уродин голови 45-го Відділу СУА Стефанії Король 150 дол. на допомогу сиротам в Україні склали: **Ігор Король, Олесь, Вікторія, Павло і Леся Королі, Марта Король-Скальчук з дітьми Олесем, Адамом і Стефанією.**

Замість квітів на могилу **Юлії Костишин** 56-й Відділ СУА склав **10 дол.** для допомоги сиротам в Україні. **О. Зінич,** скарбник 56-го Відділу СУА.

113-й Відділ СУА в Нью-Йорку склав 100 дол. на допомогу сиротам в Україні.

Люба Фірчук, скарбник.

У двадцяту річницю відходу у вічність **бл. п. Андрія Стефанюка** складаємо **500 дол.** для допомоги сиротам в Україні.

Стефан і Володимира Сливоцькі.

ДОПОМОГА "БАБУСЯМ"

Замість дарунків для Олі Лонкевич 75 дол. (через 89-й Відділ СУА) склали **Ольга, Зенко, Наталка, Роксоляна Дрисс і дівчата.**

Замість квітів на могилу **бл. п. Марії Белитчко** складаю **40 дол.** для допомоги "Бабусям" в Україні. Родині висловлюю щирі співчуття.

Марія Мосяк, подруга.

МОЛОКО І БУЛОЧКА
НАЙМОЛОДШИМ ШКОЛЯРАМ УКРАЇНИ

На сніданки школярам в Україні **10 дол.** склала **Софія Барусевич.**

О. Зінич, скарбник 56-го Відділу СУА.

113-й Відділ СУА у Нью-Йорку склав **100 дол.** на сніданки дітям в Україні.

Люба Фірчук, скарбник Відділу.

ФОНД ЧОРНОБИЛЯ СУА

У двадцяту річницю Чорнобильської трагедії **членки Округи СУА Центрального Нью-Йорку** влаштували "Walk a thon" і прибуток у сумі **1,739.90 дол.** склали на Фонд Чорнобиля СУА.

Люба Кушнір Дріянська, голова Округи.

ЩИРО ДЯКУЄМО!

Дарія Дроздовська, референтка Суспільної опіки СУА.
Марія Соробей-Штогрин, скарбник.

СТИПЕНДІЙНА АКЦІЯ СУА

Пожертви за грудень 2006 р.

1,200 дол. – 97-й Відділ СУА, Н.-Й.; **670 дол.** – Андрій і Христина Козаки (86); **500 дол.** – д-р Богдан і Богданна Худьо (28); **880 дол.** – 73-й Відділ СУА, Кн; **660 дол.** – 100-й Відділ СУА, Н. Дж.; **440 дол.** – 30-й Відділ СУА, Н.-Й.; **400 дол.** – Степан і Ольга Приймаки (98); **330 дол.** – Петро і Стейсі Полянські (98); **300 дол.** – Elmer F & Olga Bertsch (99); **по 250 дол.** – Володимир і Лідія Магуни (1), Ганна Зурик; **по 220 дол.** – Петро Бойко (3), д-р Марія Дицьо (56), Люба Лапичак-Лесько (86), Марія Лончина-Лісовська (53), Александра Ісаєвич-Мейсон, Євген і Богдана Михайліви (91), Ірена Сайкевич, Орися Стефанів (98), Оксана Стеранка (86), 1-й Відділ СУА (1), 56-й Відділ СУА, Фл., 96-й Відділ СУА, Мі.; **по 200 дол.** – Богдана Більовщук (56), д-р Ігор і Зеновія Кунаші; **по 150 дол.** – Володимира Васічко (86), Євстахій Дерзко; **120 дол.** – Юрій і Орися Яцусі (98); **по 110 дол.** – Ігор і Ксеня Гапії (86), Ольга Гайдук (90), Walter & Marusia Seran (56), д-р Денис і Мирослава Стахіви (65), Омелян Стешин, 24-й Відділ СУА, 85-й Відділ СУА; **107.52 дол.** – Мирон Б. Кравчук (BMS thru United Way) (98); **по 100 дол.** – Оксана Біскуп (3); Mfrie Hershczuk (76), Vera Bacwyn Holowinsky (65), Розалія Головка (89), Надія Курдик (98); **60 дол.** – 33-й Відділ СУА, Ог.; **50 дол.** – Роман Стасів; **по 40 дол.** – Daniel A. Bazarko (BMS thru United Way) (98), Зеновія Стецишин (22); **21 дол.** – Рената Бігун (28); **30 дол.** – Дарка Мазурик (BMS thru United Way) (98); **7 дол.** – John Wasylyk (BMS thru United Way) (98).

Замість квітів

У пам'ять **бл. п. Данила Більовщука,** чоловіка Люби Більовщук (рефрерентки стипендій СУА 1993-2002 рр.), єдиного сина Богдани Більовщук (членки 56-го Відділу СУА), батька Христини, Андреї та Марка, рідні й друзі та союзянки склали **6,690 дол.** на Стипендійну акцію СУА (через 98-й Відділ СУА). Родині висловлюємо щирі співчуття.

Склали: **500 дол.** – Богдана Більовщук, Люба Більовщук; **по 250 дол.** – Богдан і Оксана Кузишини, Ольга Юречко; **по 200 дол.** – Марко Більовщук, Nathan & Andrea Figley, д-р Роман і д-р Лідія Керницькі, Марія Кузишин, Michael & Christina Oertling; **по 100 дол.** – Joseph & Linda Condran, William & Rosemary Figley, A. Roger & Margaret Greenway, Лев і Галина Голубець, Karen Johnston, Володимир і Люба Касіяни, Бернард і Анна Кравчуки, Олександер і Ольга Кузишини, Андрій і Ірена Лащуки, Володимир і Галина Лойки, Ярослава Мулик, Raymond & Rita Oberleitner, Богдан і Марія Полянські, John & Anna Poruchynsky, George & Lisa Sambor, Michael & Adrienne Sprung, Богдан і Марія Шандори, д-р Йосиф і Любослава Шандра, Юрій і Орися Яцусі, Данило і Ліна Хромовські; **по 50 дол.** – Софія С. Барусевич, Богдана Н. Бігун, Орест і Лідія Білоуси, Володимир і Катерина Воловодюки, Walter & Jennifer Chaves, Христина Храплива, Steven & Melanie Coppola, І. Андрій і Наталія Черники, Ярослав і Лідія Черники, Б. і О. Дем'янчуки, Donald & Christine Gerbehy, Bohdan & Orysia Germak, Хризанта Гентиш, Мирослава Голубець, Стен і Галина Якубовичі, Надія А. Яворів, Martha E. Johnston, д-р Юрій і Надія Кігічаки, Михайло і Люба Костриби, Мирон Б. Кравчук, Мирослав і Зеновія Кулиничі, Богдан і Оксана С. Кузишини,

Видання Союзу Українок Америки - перевидано в електронному форматі в 2012 році. Архів СУА - Нью Йорк, Н.Й. США.

Mary Lucky, George & Victoria Mischenko, Любомира Е. Мокій, Надія Нинка, Михайло Петрівський, Nicolas J. Poruchynsky, д-р Іванна Ратич, Ростислав і Галина Ратичі, Anita C. Roik, Dennis & Jacqueline Roy, Христина І. Ставнича, Марія Томоруґ, Параскевія Шеремета, Irene Sitnycky Zawerucha; **по 30 дол.** – Богдан і Лідія Крамарчуки, Ольга Тритяк; **по 25 дол.** – Христина Федун, Christian A. Hanns, Олег і Олена Колодії, Михайло Кравчук, John & Patricia Lucyk, S. Palka & Family, Ernest & Ann Pedersen, Маріанна Заяць, Рената Заяць, Ірина Куровицька; **по 20 дол.** – Марта Данилюк, Ірена Чабан, Ірена Т. Рішко, Роксана Стецура.

У пам'ять **бл. п. Богдана Дем'янчука** складаємо **100 дол.** на Стипендійну акцію СУА (через 33-й Відділ). **Д-р Юрій і Ірена Дейчаківські.**

У пам'ять **бл. п. Богдана Дем'янчука** на Стипендійну акцію СУА (через 33-й Відділ СУА) склали **по 30 дол.** Стефанія Городиська та Роман і Олена Брехуни. **Ірина Стахур,** референтка стипендій 33-го Відділу СУА.

У пам'ять наших батьків **Дмитра і Анни Кульчицьких** та **Григора і Ніни Лужницьких** складаємо **1,000 дол.** на Стипендійну акцію СУА.

Христя і Богдан Кульчицькі.

Замість дарунків під ялинку для членів родини складаю **150 дол.** на Стипендійну акцію СУА. Бажаю веселих свят Різдва Христового і успіхів у Новому Році. **Уляна Дячук.**

У пам'ять **бл. п. Софії Андрушків** складаємо (через 96-й Відділ СУА) **25 дол.** до Тривалого фонду її імені. **Катруся Кізима, Богданна Фудорак, Христина Юзич.**

У пам'ять **Теодозії Коверко** складаю **25 дол.** на Стипендійну акцію СУА (через 96-й Відділ СУА). **Марія Зарицька-Червійовська.**

Please accept my Sponsor's Pledge and contribution of **$110.00** towards a scholarship for a young girl in Ukraine. This donation is made in memory of **Christina Nawrocky – Христя Навроцька** (через 64-й Відділ СУА). **Marta Nawrocky-Torielli.**

Складаємо **110 дол. на збіркову стипендію для Данила Миськова** в Україні. Склали: **по 10 дол.** – Осипа Бабій, Зіна Дичій, Іванна Ґорчинська, Іванна Городиська, Ірена Мицик, Віра Журавська, Анна Слободян, Валя Цурковська, Люба Шеремета, Мирослава Шевчук та Олена Харкевич.

Олена Люшняк, референтка стипендій 22-го Відділу СУА в Чікаґо.

3-й Відділ СУА у Фініксі провів успішну збірку і склав 1,5000 дол. на Стипендійну акцію СУА. Склали: **300 дол.** – Ірена Шубин, **по 200 дол.** – Петро Бойко, Михайло Дидик, д-р І. Миськів; по **100 дол.** – Оксана Біскуп, Леся Кади, О. Кондрасевич, Тарас Масний, Ірена Ренстром, Іван Зелений.

Оксана Біскуп, референтка стипендій 3-го Відділу СУА.

Вітаємо усіх добродіїв із Новим Роком!

ЩИРО ДЯКУЄМО!

Марія Полянська, референтка стипендій СУА.
М. Орися Яцусь, скарбник комісії стипендій СУА.

УКРАЇНСЬКИЙ МУЗЕЙ В НЬЮ-ЙОРКУ

Пожертви за вересень 2006 р.

ТРИВАЛИЙ ФОНД

На Тривалий Фонд ім. Зиновія і д-р Теодозії Савицьких у пам'ять **бл. п. Зиновія Савицького** пожертви склали: **100 дол.** – Олександер і Христина Савицька Гладкі; **50 дол.** – Орест і Романа Гладкі.

ПОЖЕРТВИ

2,080 дол. – Володимир і Зоряна Могучі; **по 1,500 дол.** – Ярослав і Катря Червоняки, д-р Юрій і Ірена Дейчаківські, Ярослав і Ольга Чипаки, Jerry & Tahirih Petryha; **по 1,000 дол.** – Богдан і Лілі Курилки, Вячеслав Цетенко; **750 дол.** – Ростислав і Галина Міляничі; **по 500 дол.** – д-р Богдан і Богданна Худьо, Борис Галаган, пластовий курінь "Лісові мавки"; **120 дол.** – Галина Кохановська; **100 дол.** – д-р Евген Стецьків; **по 85 дол.** – Ярослав Волощук, Стефан Киньо; **по 50 дол.** – Dr. Donald & Catherine Zalucky, Іванна Ганкевич, Ірена Плис; **49 дол.** – Leslie Ogan; **35 дол.** – Оксана М. Михайлів; **30 дол.** – Юрій Форис; **по 25 дол.** – Ларісса Журавель, Роман Стецура, Лідія Закревська, Іванна Шкарупа, Ярослав Семків, Юрій і Зоряна Ставничі; **по 20 дол.** – Лідія Завадович, Марія Харина, Ольга Лушняк; **по 15 дол.** – Оксана Фолтин, Ірена Телюк; **по 10 дол.** – Галина Дуда, Марія Оленська, Ольга Керницька, Марія Крижанівська, Лідія Вирста.

ЗАМІСТЬ КВІТІВ НА РОЗБУДОВУ МУЗЕЮ

У пам'ять **бл. п. Урсулі Балабан** пожертви на УМ склали: **по 100 дол.** – д-р Надія Теребус-Кмета, Мирон і Ольга Гнатейки; **по 50 дол.** – Марія Борковська, Ярослав і Катря Червоняки, д-р Яр Моцюк.

У пам'ять **бл. п. Івана Галицького** складаю **100 дол.** **Ігор Е. Коцур.**

Продовження на стор. 36.

Олесь ЛУПІЙ

ДОРОЖЧОЇ НЕМА

Рано, рано сонце встало,
Україну привітало,
побажало їй добра,
усміхнулось до Дніпра,
до Дністра і до Дунаю,
до Шевченкового краю,
де живуть уже віки
українці-козаки.
Рано, рано сонце встало,
гарних діток привітало,
побажало швидко встати
та розумними зростати,
шанувать свою родину
і любити Україну,
бо вона у нас одна,
і дорожчої нема.

НАРОДНА ЗАГАДКА

Старий дід мости помостив,
Прийшла молода – мости знесла.

(Морозз і весна)

Таня Д'Авіньйон, Манява, Івано-Франківщина, 1997, "Просто Україна", 1998.

Леся УКРАЇНКА

СВІТЛЯЧКИ

Ви маленькі,
ви легенькі,
в ручках вогники ясненькі,
ви як ласочки тихенькі, –
ви підіть у чагарник,
не почує лісовик.
А як стріне – вогник свіне – був і зник!

Віра ВОВК

КНЯЗЕНКО ГОНИВІТЕР

Коли в городах почали шипіти голівки маку, чорніти кукурудзяні вуса і надуватися гарбузи, старий князь прикликав до себе своїх синів і сказав:

– Ідіть, сини, в світ і збирайте скарби. Котрий з вас принесе найбільше за рік, – стане моїм наслідником, а другі будуть йому услуговувати.

Він дав кожному по червінцеві, і три князенки пішли в світ. Два з них були розумні, а останній, Гонивітер, вганяв тільки за вихрами.

По дорозі три князенки здибали сліпого жебрака, який просив у прохожих милостині. Два старші пройшли попри нього, а третій, Гонивітер, поклав йому свій червінець на долоню.

– Чому ти дав все своє добро жебракові? – питали брати.

Видання Союзу Українок Америки - перевидано в електронному форматі в 2012 році. Архів США - Нью Йорк, Н.Й. США.

– Щоб бути багатшим від вас, – відповів Гонивітер.

– Як це може бути? – дивувалися брати.

– Ви не чули, як цей жебрак благословив мене і бажав всього добра?

Брати почали сміятися з Гонивітра. Вони пішли далі і зайшли в ліс. Перед ними жваво стрибала білочка, що любила гратися з мандрівниками. Вона кинула на кожного з них зернятко зі свого дупла. Два старші брати розізлилися і жбурнули шишками за звірятком, тільки наймолодший, Гонивітер, підняв своє зернятко і сказав:

– Чому ви сердитеся і не візьмете вдячно, що ця білочка вам дала?

Тоді брати почали ще дужче сміятися з князенка Гонивітра і прозвали його дурнем. Але вже западала ніч, і найстарший порадив середущому, щоб вони сховали свої червінці в землю, бо в лісі жили розбійники і могли напасти на них. Так вони і зробили: два старші закопали в землю свої скарби, а наймолодший закопав те зернятко від білки. Вони полягали під смереками і почали думати, як розбагатіти.

На другий день брати розійшлися. Кожний пішов за своїми думками. А через рік вони стрінулися знов у батьківській палаті і станули перед князем.

– Батьку! – сказав перший. – Я думав купити всі землі довкола нашого князівства і розширити його так, щоб сонце сходило і заходило тільки в його межах. Але один рік – це мало часу на таке велике діло. До цього мені приключилася недобра пригода: я закопав твій червінець у лісі і не міг його віднайти.

Другий син виступив і сказав:

– Батьку! Моєю мрією було торгувати самоцвітами і дзвінким золотом з далекими кораблями і будувати в твоїм князівстві палати і тереми.

Але кожний початок тяжкий, і за рік я не міг ще доробитись. Мій червінець теж пропав у лісі; може, розбійники підглянули, де я його заховав.

– А ти, сину? – сказав батько. – Я не думав купувати землю, бо вона моя так далеко, як топчуть мої ноги, і так широко, як сягає мій зір. Мене не манили тереми, бо нема кращих теремів від зеленого шатра смереки вночі над головою, і ніде не найти мені таких самоцвітів, як тих, що горять різними барвами на зорянім небі. Тому і шукав інших дібр і найшов їх у своїх досвідах на мандрівці.

– Які твої досліди? – спитав князь.

– Перший: давати справляє більшу радість як брати.

– Так, давати – діло князя, – притакнув батько.

– Другий: годиться приймати навіть найменший дарунок від чистого серця.

– Це правда, – сказав князь. – Ніщо не болить так дуже, як відкинена привітність.

– Третій: велике чудо скривається в дуже простих речах.

– Як це? – здивувався батько.

– Я скажу тобі: оба мої брати закопали в землю червінці, і ніколи нікому ніякої користи з цього не прийшло. Я закопав тільки зернятко від білки, і нині росте на тому місці молоде деревце.

Тоді знадвору донісся голос молодих і старих:

– Хай живе князенко Гонивітер! – То були люди, яким він помагав на ріллі, з якими він ділився своїм хлібом, і їхні діти, що бігали за ним і слухали його оповідань.

– Ти будеш моїм наслідником – сказав старий князь і велів своїм старшим синам услуговувати Гонивітрові.

Молодий князь кинув вганяти за вихрами і став мудрим володарем своєї держави.

Ріо-де-Жанейро, 5. IX. 1954.

Продовження зі стор. 33.

У пам'ять **бл. п. Володимира Заяця** складаю **25 дол.** **Надія Савчук.**

У пам'ять **бл. п. Надійки Світличної** склали: **по 50 дол.** – Ліда Гайдучок, Дарія Байко, Марія Шуст; **25 дол.** – Марта Бачинська.

У пам'ять **бл. п. Стефана Сурановича** склали (через 27-ий Відділ СУА): **по 5 дол.** – Ганя Конецька, Ярослава Комічак, Богданна Михайлишин, Люба Глутковська, Наталка Щерба, Оксана Нюберґ, Катерина Заліщук, Марія Заліщук.

У пам'ять **бл. п. Олеся Заліщука** склали (через 27-ий Відділ СУА): **25 дол.** – Любомира Йолдаш; **по 10 дол.** – Ярослава Комічак, Богданна Михайлишин, Тетяна Рад, Тереса Гентош, Наталка Щерба, Леся Харітан, Люба Глутковська, Оксана Нюберґ.

У пам'ять **бл. п. Дмитра Косовича** склали: **по 50 дол.** – Ростислав і Галина Міляничі, Олег і Оксана Лопатинські, Іван і Ярослава Лучечки, Юрій і Марія Штогрини; **25 дол.** – Віра Шуль, Дарія Костів.

У світлу пам'ять моєї дорогої товаришки ґімназійних часів, **св. п. Лідії Гладкої** складаю **50 дол.** (через 47-ий Відділ СУА). Синові Андрієві з родиною і сестрі Ірені висловлюю глибокі співчуття.

Марія Висоцька-Крамарчук.

У другу річницю смерти мого чоловіка **бл. п. Романа Кузьми** складаю **100 дол.** на потреби УМ (через 106-ий Відділ СУА). **Меланія Кузьма.**

У пам'ять **бл. п. Ольги Платош-Стеткевич** склали: **250 дол.** – Роман і Соня Платоші; **по 100 дол.** – Дамян Платош, Павло і Мелася Платоші, Марко і Марта Платоші, Катря Гадзевич, Андрій і Рома Гадзевичі, Христина Клюфас, Володимир Бабенко з родиною; **по 50 дол.** – Юлія Масник, Ігор і Наталка Рудьки, Ярослав і Теодозія Кушнірі, Богдан і Лідія Крамарчуки, Христина Бонакорса; **по 30 дол.** – Олександер і Анна Пришляки, Стефанія Стасишин; **по 25 дол.** – Ярослава Кукіль, Теодор і Мирослава Кусьо, Юрій і Інна Стахіви, Адріян і Марта Дергаки, Ірена Остапюк, Ірена Чайковська, Меланія Кузьма, Марта Ломаґа, Борис і Клер Крупи, Осип і Ірена Сивенькі, Надія Гафткович, Володимира Теслюк, Зіновій і Галина Балабани; **по 20 дол.** – Каталіна Дебелюк, Роза Воробель, Анна Олексишин, Алекс Щендюх, Валентина Чудовська, Евген і Стефа Сиротюки, Галина Шулевська, Олег і Люба Кінахи, Ярослава Стасюк; **по 10 дол.** – Віра Захаріясевич, Зоряна Мішталь.

З НАГОДИ

З нагоди річниці **90-их уродин нашого батька Сидора Новаківського** родина та приятелі зібралися привітати і побажати йому многая літа. При цій нагоді на УМ склали: **400 дол.** – Сидір і Евгенія Новаківські; **по 300 дол.** – д-р Олексій і д-р Марта Ценки, Ігор і д-р Дарія Лисі; **225 дол.** – Мирослава Новаківська-Волошин; **по 200 дол.**- Юлія і д-р Орися Трешневські, д-р Александер і Рома Клюфаси; **150 дол.** – Микола і Марія Касіяни; **по 100 дол.** – Евген і Богданна Михайліви, Борис і Ляриса Михайліви, Лідія Кий, Христина Плюта, Александер і Анізія Смаги, Марія Ганусей, Рома Когут, Петро і Марія Кондрати, Марійка Гаврищук, Мирон і Татяна Касіяни, Марія Захаріясевич; **75 дол.** – Лев Луцишин; **по 50 дол.** – Ефрозина Луцишин, Ганна Крицька, Михайло Юрчак; **30 дол.** – Борис Бачинський.

З нагоди 38-ліття подружнього життя Іринея і Оленки Юрчуків складаємо **100 дол.** на потреби УМ. **Ростислав і Галина Міляничі.**

З нагоди 80-их уродин Миколи Оприска 50 дол. склав **95-ий Відділ СУА.**

Пожертви за жовтень 2006 р.

ТРИВАЛИЙ ФОНД

На Тривалий Фонд ім. д-ра Нестора і Марти Терлецьких 1,000 дол. склали **Нестор, Ігор, Тетяна і Юрій Терлецькі.**

На Тривалий Фонд ім. Василя і Бригіти Сосяків 1,500 дол. склав **Василь Сосяк.**

ПОЖЕРТВИ

По 2,000 дол. – Орест Ґлют (American Express Gift Matching Program), Ксеня Кузьмич; **по 1,500 дол.** – проф. Ярослав і Алла Лешки, Ігор і Оля Гроні, Володимир і Катря Воловодюки, д-р Карло і Софія Цайнінгери; **1,200 дол.** – Володимир і Катерина Була; **по 1,000 дол.** -H.H (Beckton Dickinson & Company); **850 дол.** – проф. Володимир Петришин; **680 дол.** – Анна Малюца; **по 500 дол.** – д-р Богдан і Богданна Худьо, Lytwyn & Lytwyn Union Funeral Home; **350 дол.** – д-р Леонід і Оксана Мостовичі; **330 дол.** – д-р Марко Крушельницький і Анна Ґошко; **300 дол.** – Дарія Лисий (Exxon Mobil Foundation); **по 250 дол.** – Роза Стадник, Іван Чернявський, 119-ий Відділ СУА, д-р Ігор і Сусанна Раки; **200 дол.** – Меланія Банах; **180 дол.** – д-р В. і Діяна Мінковичі; **150 дол.** – Іванна Шкарупа, Лідія Стебельська; **120 дол.** – Наталія Кравчук; **по 100 дол.** – Романа Даниш, Олександер і Галина Воскоби, Володар і Марта Лиски, Надія Літепло, Наталія Слюзар, Олександра Ганас, Марія Лавро, Стефан Шарґа, д-р Богдан Целевич, Олександер Кричик, Олександер Михалюк, Роман і Анна Байляки, Надія Дейчаківська, Марія Бартосевич, Анна Зінич, Марта Рудик, Ольга Городецька, Лідія Кий, Любомира Хома;

ЩИРО ДЯКУЄМО ЗА ПІДТРИМКУ!
Управа і адміністрація УМ

Продовження в наст. числі.

Видання Союзу Українок Америки - перевидано в електронному форматі в 2012 році. Архів СУА - Ню Йорк, Н.Й. США.

ГОЛОВНА УПРАВА СОЮЗУ УКРАЇНОК АМЕРИКИ

ПОЧЕСНА ГОЛОВА СУА
Анна Кравчук

Ірина Куровицька — голова СУА

ЕКЗЕКУТИВА

Оксана Фаріон	— 1-ша заступниця голови
Марта Данилюк	— 2-га заступниця голови для справ організаційних
Софія Геврик	— 3-тя заступниця голови для справ культури
Маріянна Заяць	— 4-та заступниця голови для справ зв'язків
Лідія Баб'юк	— протоколярна секретарка
Марія Томоруґ	— українськомовна секретарка
Христина Ярема	— англомовна секретарка
Рома Шуган	— фінансова секретарка
Рената Заяць	— скарбник
Катерина Немира	— для справ преси
Ірена Стецьків	— вільна членка
Віра Кушнір	— вільна членка

РЕФЕРЕНТУРИ

Дарія Дроздовська	— суспільної опіки
Христина Швед	— виховна
Уляна Кобзар	— музейна
Марія Полянська	— стипендій
Ольга Тритяк	— архівальна
Марія Гавриляк	— здоров'я і довкілля

ГОЛОВИ ОКРУЖНИХ УПРАВ

Дарія Завадівська	— Дітройт
Христина Хомин-Іжак	— Філядельфія
Надія Савчук	— Нью-Йорк
Марта Стасюк	— Північний Нью-Йорк
Катерина Воловодюк	— Нью-Джерзі
Іванна Шкарупа	— Огайо
Любомира Калін	— Чікаґо
Галина Шулевська	— Нова Англія
Люба Кушнір-Дріянська	— Центральний Нью-Йорк
Уляна Глинська	— зв'язкова віддалених відділів

КОНТРОЛЬНА КОМІСІЯ

Іванна Ратич	— голова
Надія Цвях	— членка
Анна Рак	— членка
Лідія Закревська	— заступниця членки
Леся Ґой	— заступниця членки

Оксана Скипакевич Ксенос — парляментарист

Ірена Чабан — головний редактор журналу "Наше Життя"
Тамара Стадниченко — редактор англомовної частини журналу

THE NATIONAL BOARD OF THE UKRAINIAN NATIONAL WOMEN'S LEAGUE OF AMERICA, INC.

HONORARY PRESIDENT
Anna Krawczuk

Iryna Kurowyckyj — President

EXECUTIVE COMMITTEE

Oxana Farion	— 1-st Vice President
Marta Danyluk	— 2nd VP — Membership
Sophia Hewryk	— 3rd VP — Culture
Mary Ann Zajac	— 4th VP — Public Relations
Lidia Babiuk	— Recording Secretary
Maria Tomorug	— Corresponding Secretary (ukr.)
Christina M. Jarema	— Corresponding Secretary (engl.)
Roma Shuhan	— Financial Secretary
Renata Zajac	— Treasurer
Kateryna Nemyra	— Press
Irena Steckiw	— Member-at-Large
Vera N. Kushnir	— Member-at-Large

STANDING COMMITTEES

Daria Drozdovska	— Social Welfare Chairwoman
Christine R. Shwed	— Education Chairwoman
Ulana Kobzar	— Art/Museum Chairwoman
Maria Polanskyj	— Scholarship/Student Sponsorship Program Chairwoman
Olga Trytyak	— Archives Chairwoman
Maria Havryluk	— Health and Environment Chairwoman

REGIONAL COUNCILS

Daria Zawadiwsky	— Detroit
Christine Chomyn-Izak	— Philadelphia
Nadia Sawczuk	— New York City
Martha Stasiuk	— New York - North
Kateryna Wolowodiuk	— New Jersey
Iwanna Shkarupa	— Ohio
Lubomyra Kalin	— Chicago
Halyna Shulewsky	— New England
Luba Kushnir Dryansky	— New York - Central
Uljana Hlynsky	— Liaison for Branches-at-Large

AUDITING COMMITTEE

Joanna Ratych	— Chairwoman
Nadia Cwiach	— Member
Anna Rak	— Member
Lidia Zakrewsky	— Alternate
Lesia Goj	— Alternate

Oksana Skypakewych Xenos — Parliamentarian

Irena Chaban — Editor-in-Chief "Our Life"
Tamara Stadnychenko — English editor "Our Life"

Канцелярія СУА / UNWLA Inc. HEADQUARTERS: 203 Second Avenue, New York, NY 10003
Tel.: (212) 533-4646 • Fax: (212) 533-5237
Адміністратор бюра — **Наталія Дума**
Office administrator — **Natalia Duma**
Години урядування: 8:30 – 2:00

Електронна пошта / e-mail:unwla@unwla.org
Website: www.unwla.org

СТИПЕНДІЙНА АКЦІЯ СУА / UNWLA Inc. SCHOLARSHIP PROGRAM:
171 Main Street, P.O. Box 24, Matawan, NJ 07747-0024
Tel.: (732) 441-9530 • Fax: (732) 441-9377
Maria Polanskyj, Chair

УКРАЇНСЬКИЙ МУЗЕЙ / THE UKRAINIAN MUSEUM:
222 East 6th Street, New York, NY 10003
(212) 228-0110 • Fax (212) 228-1947
E-mail: info@ukrainiamuseum.org
Website: www.ukrainianmuseum.org

Periodicals Postage Paid at New York, NY and at Additional mailing offices (USPS 414-660).

Взори з жіночих сорочок на Поліссі.
З альбому "Українські взори", серія 5, ст. 10. Видання СУА.

Видання Союзу Українок Америки - перевидано в електронному форматі в 2012 році. Архів СУА - Ню Йорк, Н.Й. США.